

“ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟ ದಾಸರ ಕೃತಿಗಳ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಮೂಲಕ ಅವಿಷ್ಯಾರಗಳು” - ಒಂದು ಚಿಂತನೆ

■ - ಡಾ॥ ಸುಭಾಸ ಕಾವಿಂದಕೆ, ಬೆಂಗಳೂರು

ದಾಸ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದವರು ಶ್ರೀಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟದಾಸರು. ತಮ್ಮ ಭಕ್ತಿಯು ಪರಾಕಾರ್ಪಣೆಯಿಂದ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ದೇವರನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನೇರವಾಗಿ ಅಂತಿ ಪಡೆದ ಅಪರೋಕ್ಷ ಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಆತ್ಮಸಾಧನೆ, ಭಕ್ತಿಯ ಸಿಂಭನ, ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿದಂಬನೆ, ಲೋಕನೀತಿ, ಆತ್ಮನಿರ್ವಹನಗಳೊಂದಿಗೆ, ದ್ವೈತಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗಳಿಂದ, ತರ್ಕ, ತತ್ವಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೀರ್ತನೆಗಳು, ಸುಖಾದಿ, ಉಗಾಭೋಗಗಳು, ಮುಂಡಿಗೆಗಳು, ಶ್ರುತಿ, ಸ್ವರ್ಚಿಶಾಸ್ತರಗಳ ಸಾರವನ್ನು ಸಾರುವ ವಿಶೇಷ ಕೃತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಗ್ರಂಥಾಪಕ ಕೃತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಜನಮನಕ್ಕೆ ತಲುಪಿಸಿದವರು. ಇವರ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕನಾರ್ಕಟಕದ ಗಂಡಿಯಾದ, ಕ್ಷಿಪ್ರವಾದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಗಂಭೀರವಾದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇವರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅಪರೋಕ್ಷ ಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರು “ಕಾಕಂಬಿ” ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದು ಹೊಗಳಿದೆ, ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ದೊರಕಿದ ಇನ್ನೊಂದು ಅಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ¹ ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟದಾಸರ ಜ್ಞಾನ ಸಂಪತ್ತು ಮೆಚ್ಚಿ ಸ್ತುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಗೋಪಾಲದಾಸರೂ ಹೊಡ ಇವರ ಜ್ಞಾನ ಸಂಪತ್ತು ಹಾಗು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಕಂಡು ಧನ್ಯಾಧಾರೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಡಿ ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ.² ಹಾಗೆಯೇ ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ದೊರೆತ ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರ ಒಂದು ಅಪ್ರಕಟಿತ ಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟದಾಸರ ಉಲ್ಲೇಖ ಮಾಡಿ “ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟ ದಾಸರ ಅವಿಂದ ಸೇವೆಗೆ ಪರಿದು ಬಂದು ಪ್ರಾಣಾಧಾ” ಎಂದು ಸಾಣಿಗಿರಿ ಪ್ರಾಣಾಧಾನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದ್ದಾರೆ.³ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಸಂಬೋಧಿಸುವ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಹರಿದಾಸರಾದ ದಾಸ ಚತುರ್ಷಯರಲ್ಲಿ ಮೂವರು ದಾಸರು ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರ ಭಗವದ್ ಸಾಧನೆ, ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಅವರ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಹಾಡಿಹೊಳ್ಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟದಾಸರು ಹೊಡ ದಾಸ ಚತುರ್ಷಯರಂತೆಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಹರಿದಾಸರು ಎಂಬುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಅದರ ಇಂತಾ ವಿಶ್ವ ಹೊಡಗೆ ನೀಡಿದ ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರ ಕೃತಿಗಳು, ಶ್ರೀ ಪುರಂದರ ದಾಸರು, ಕನಕದಾಸರು, ಗೋಪಾಲದಾಸರು ಹಾಗೂ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರ ಕೃತಿಗಳಷ್ಟು ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಹೆಚ್ಚನಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಬಹಳ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಹೊಡ.

ಮೊದಲನೇಯದಾಗಿ ಡಾ॥ ಎ.ಟಿ. ಪಾಟೀಲರ ಪಿಎಚ್.ಡಿ ಪ್ರಬುಂದ- ಸಂಶೋಧನೆ ಗ್ರಂಥ “ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರು ಹಾಗೂ ಅವರ ಕೃತಿಗಳು” ಎಂಬ 1956ರಲ್ಲಿ ಮಂಜಿನಬಳ್ಳಿ ಧಾರವಾಡದ ಪ್ರಕಟನೆ ಬಿಟ್ಟರೆ, ಅವರ ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳು ಬೆಳಕು ಕಂಡಿದ್ದು ಕೆಲವು ಮಹನೀಯರಿಂದ, ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಾದವರು ಶ್ರೀ ಮುದ್ರಿತಕೃಷ್ಣರಾಯರು, ಕೌಜಲಿಗೆ ಬಂಡೇರಾಯರು, ಬೆಟ್ಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರು.

ಪಾವಂಚೆ ಗುರುರಾಯರು, ಆಲೂರ ವೆಂಟರಾಯರು, ಕಲಮುದಾನಿ ಗುರುರಾಯರು ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಗೋರಬಾಳ ಹನುಮಂತರಾಯರು. ಇವರು ತಮ್ಮ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಲಭ್ಯವಿದ್ದ ಹಾಗೂ ತಮ್ಮೆ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ನಂತರ ವರದರಾಜರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಅವರ ಭಾಗವತ ಮುಂತಾದ ಹಲವು ಕೃತಿಗಳು ಮರುಮುದ್ರಣಗೊಂಡವು. ಇದಾದ ನಂತರ 2003ರಲ್ಲಿ ಕನಾರ್ಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಸಮಗ್ರ ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪುಟ-8ಿನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಈ ದಾಸರ ಕೃತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಹೆಚ್ಚನ ಸಂಶೋಧನೆಯಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ವಿವರಾ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪದ್ಧತಿಯಿಂತೆ ಹೆರಿಡಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಐಎಚ್.ಡಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದ್ದೇ ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರು ಮತ್ತು ಅವರ ಕೃತಿಗಳು” ಎಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮೇ 1947ರಲ್ಲಿ ಮುಂಬ್ಯೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಡಾ. ಎ.ಟಿ. ಪಾಟೀಲರು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಆರ್.ಎಸ್. ಹಂಚಮುಖಿ ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದರು. ಇತಿಹಾಸ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ ಐಎಚ್.ಡಿ ಸಂಶೋಧನೆಯೇ ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಸಂಶೋಧನೆಯಿಂದು ದಾಖಿಲೆಯಂತಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರ ಕೃತಿಗಳು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ವಾಟ್ಸನ್‌ದಲ್ಲಿ ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ನಾಂದಿಯಾಯಿತು. ನಂತರ ನಾಡಿನ ಹಲವಾರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಐಎಚ್.ಡಿ. ಸಂಶೋಧನೆಗಳಾಗಿವೆ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯಾಂಸರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕರೆಯುವ ದಾಸಚತುಷ್ಪತ್ಯೆಯರ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಕೃತಿಗಳ ಮೇಲೆ ನೂರಾರು ಗ್ರಂಥಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಕಾರ ಹಾಕಿದ ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟದಾಸರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಹೆಚ್ಚನ ಸಂಶೋಧನೆಯಾಗಿರುವುದು ಒಂದು ವಿವರಾ ಸರ್ವೇ ಸರಿ. ಇದಕ್ಕೆ ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳಿವೆ.

ಅಧ್ಯರಿಂದ ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರ ಇನ್ನು ದೊರಕದ ಕೃತಿಗಳ ಶೋಧ ಹಾಗೂ ದೊರಕಿದ ಕೃತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆ ಆಗೇಕಾಗಿದೆ. ದಾಸರ ಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಕಟನೆ, ಪ್ರಸರಣಹಾಗೂ ಅಪ್ರಚಲಿತ ಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಭಾರ ಒಂದು ಸಾಮೂಹಿಕ ಜನದಜಾಗ್ಯತೀ ಕಾರ್ಯವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಉದ್ದೇಶ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸಲು “ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟ ಕಲ್ಪರ್ಣ ಹಾಗೂ ಚಾರಿಟಬಲ್ ಟ್ರಸ್ಟ್ (R.)” ಹಾಗೂ ಇದರ ಅಂಗ ಸಂಸ್ಥೆಯಾದ ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟ ಪ್ರಶಾಸನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು 2010ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡಿವೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗೆ ನಾಡಿನ ಹಲವಾರು ಸಂಶೋಧಕರು, ವಾಸ್-ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿದ್ಯಾಂಸರು, ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಅಧ್ಯಯನತೀಲರು ಕ್ಯೊಡಿಸಿ, ಹೊಸಕೃತಿಗಳ ಶೋಧ ಹಾಗೂ ವಿಶೇಷ ಕೃತಿಗಳ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಒಳನ್ಯೋಽದ ಅಧ್ಯಯನ ಹಾಗೂ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಗ್ರಂಥಗಳ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ತೆಂಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಸ್ತಾರ ಹಾಗೂ ದೊರೆಯದ ಕೃತಿಗಳ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಮಾರ್ಗಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬಿಂತಿಸೋಣ.

ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟ ದಾಸರು ಹೆಚ್ಚಾಗ್ಗೆ ಉತ್ತರ ಕನಾರ್ಟಕ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಗೆ ಅಂದ್ರಪ್ರದೇಶ, ತಮಿಳನಾಡು ಮತ್ತು ಕೇರಳದ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಭಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಕಂಡುಬರುವುದು. ಅಧ್ಯರಿಂದ ಈ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಹುಶಃ ದಾಸರ ಕೃತಿಗಳು ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗ್ಗೆ ದೊರಕಬಹುದೆಂದು ಉಂಟಿಸಬಹುದು. ಈ ಉಹಳೆಗೆ ಪೂರಕವೆನ್ನುವಂತೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮಿಕಾಂತಪಾಟೀಲ ಅವರಿಗೆ ಅಂದ್ರಪ್ರದೇಶ, ತಮಿಳನಾಡು ಹಾಗೂ ಕೇರಳ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಲವಾರು ದಾಖಿಲೆಗಳು ದೊರಕಿವೆ.

ಈ ಅಜ್ಞಾತವಾಸದಲ್ಲಿರುವ ದಾಸರ ಸಮಗ್ರ ಕೃತಿಗಳ ಶೋಧ, ಮಹಿಳಾರ್ಥ, ಸಂಪಾದನೆಯನ್ನು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಮಾಡಲಾಗದು. ಇದೊಂದು ಸಾಮೂಹಿಕ ಜನರಾಗ್ತಿಯ ಕಾರ್ಯವಾಗಿ, ಎಲ್ಲ ಹರಿದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಧ್ಯಯನೀಲರು, ಸಂಪ್ರದಾಯಕ ಭಜನಕಾರರು ಹಾಗೂ ಭಜನ ಮಂಡಳಿಗಳೂ, ಎಲ್ಲ ದಾಸರ ವಂಶಸ್ಥರು, ಪತಿಹಾಸಿಕ ತಜ್ಞರು, ಮರಮಾನ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸಂಶೋಧಕರು ಕೈಚೋಡಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾಲಾವಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ.

ಈ ನಿಟ್ಟನಲ್ಲಿ ದಾಸರ ವಂಶಸ್ಥರಾದ ಡಾ॥ ಸುಭಾಸ ಕಾವಿಂಡಕಿ, ಶ್ರೀಮತಿ ರೇಖಾ ಕಾವಿಂಡಕಿ ಅವರು 2010ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟ ಕಲ್ಪಲ್ ಮತ್ತು ಚಾರಿಟಬಲ್ ಟ್ರಸ್ಟ್ (ರ.) ಅನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಈ ನಿಟ್ಟನಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣಿಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಇನ್ನು ಈ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟದಾಸರ ಕೃತಿಗಳ ಸೂತನ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಅವಿಷ್ಯಾರ್ಥಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರೊಳಗೊಳಿ.

ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು ಸಂಶೋಧನೆ ಎಂದರೇನು? ಎಂಬುದನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಅವಲೋಕಿಸೋಣ.

ಸಂಶೋಧನೆಯೆಂದರೆ ಸತ್ಯವನ್ನು ಶೋಧಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಅದು ವಿಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರಬಹುದು, ತತ್ವಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರಬಹುದು, ಅಥವಾ ಸಾಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿರಬಹುದು. ಶೋಧಿಸಿರುವುದು ಸತ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣಾಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅದು ಸತ್ಯವೆಂದು ದೃಢೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. “ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸತ್ಯವನ್ನು ಅರಿಯಲು ಪ್ರಮಾಣವಿಲ್ಲದ ಉಹಂಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ”, ಪ್ರಮಾಣವು ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರಮಾಣ ಅಥವಾ ಅಂತಃಸ್ಥ ಪ್ರಮಾಣಾಗಳಾಗಿರಬಹುದು. ವಿಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪಂಚೀಂದ್ರಿಯ ಹಾಗೂ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಗೋಚರವಾಗಿ ಅನುಭವ ಪಡೆದುದನ್ನು ಅಥವಾ ಅನುಭವ ಪಡೆದವರ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು, ಗ್ರಂಥಗಳು, ಐತಿಹಾಸಿಕ ದಾಖಲೆಗಳು, ಕೃತಿಗಳು, ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವರು. ತತ್ವಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯ ಸತ್ಯಶೋಧನೆಯ ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆ ಎಂದರೆ ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಜಾಯ್ರು ರಚಿಸಿದ ಸರ್ವಮೂಲ ಗ್ರಂಥಗಳು, ಇಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರು ಎಲ್ಲದಕೂ ಪ್ರಮಾಣಕೊಟ್ಟು ತಾವು ಸಂಶೋಧಿಸಿದ ತತ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲಿಯೂ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು ನನ್ನ ತತ್ವಜ್ಞಾನ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಅನುಸರಿಸಬೇಕೆಂದು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ ಇದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಪಾಠ್ಯಮಾತ್ರ ವಿಧಾನಂಸರು ಇವರನ್ನು ವಿಶ್ವದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಅಥವಾ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರು ಪುರಂದರ ದಾಸರಂತೆ ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ ಎಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದರು ಅವರು ಸಾವಿರಾರು ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದರು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಹಲವಾರು ಆಧಾರಗಳಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಡಾ. ಎ.ಟಿ. ಪಾಟೀಲರು ತಮ್ಮ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ⁴ ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟದಾಸರೂ ಎಲ್ಲ ಹರಿದಾಸರಂತೆ ಸಹಸ್ರರು ಬಿಡಿ ಪದಗಳನ್ನು, ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅದರೆ ಅವರ ಎಲ್ಲ ಗ್ರಂಥಗಳು ದೂರೆತಿಲ್ಲ ಎಂದು ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ದಾಸರ ವಂಶಿಕರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಜ್ಪದ್ಯ ನಡೆದು ಪ್ರಕರಣವು ಕೋಟ್ಟು ಮೆಟ್ಟಲೇರಬೇಕಾಯಿತು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಬಾಗಲಕೋಟೆಯಲ್ಲಿಯ ದಾಸರ ಮನೆಗೆ 25-26 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಬೀಗ ಹಾಕಲಾಯಿತು. ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟದಾಸರು ಬರೆದ ಗ್ರಂಥಗಳು ಹಾಗೂ ಸಹಸ್ರರು ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು

ಇಟ್ಟದ್ದರು. ಶ್ರೀ. 1914ರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್‌ನ್‌ಗಿ ಮುಳ್ಳಿಯಾದ್ದರಿಂದ, ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಟ್ಟದ ಮೇಲ್ಬಾಗ ಕುಸಿದು ಬಿಧ್ಯಾ, ಅಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಂತಹ ಗ್ರಂಥಕು ಮತ್ತು ಸಹಕಾರ್ಯ ಕೀರ್ತನೆಗಳು ಕೆಟ್ಟು ಹೋದವಂತೆ. ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ಕಾಲದ ಮೇಲೆ ಮನೆಯ ಬೀಗವನ್ನು ತೆಗೆದು ನೋಡಲಾಗಿ ದಾಸರ ಕೃತಿಗಳು ಕೆಟ್ಟು ಹೋದದ್ದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲ್ಪಡೆ. ಆದರೆ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗಲಾರದ ಸಾವಿರಾರು ಕೃತಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಂಬಧ್ರ ಹಾನಿಯಾದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿರಬಹುದು ಮುಂದೆ ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಸ್ತಕ್ರೂ ದಾಸರ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿರಬಹುದು ಅಧವಾ ದಾಸರಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಅವರ ಸಮಕಾಲೀನ ದಾಸರು ಅಧವಾ ದಾಸರ ಅನುಯಾಯಿಗಲು ಕೆಲವೊಂದು ಕೃತಿಗಳ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿರಬಹುದು ಅಧವಾ ನಕಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿರಬಹುದು. ಈ ರೀತಿಯ ಉಹೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ರೀತಿ ಉಹೆ ಮಾಡಲೂ ಬಾಹ್ಯ ಅಧವಾ ಅಂತಹನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿಕ ಶೋಧನೆಯಾಗಬೇಕು. ಈ ಉಹೆಯನ್ನು ಪ್ರಷ್ಟಿಕರಿಸಲು, ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮಿಕಾಂತ ಪಾಟೀಲರಿಗೆ ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾರ್ಥಾಸರ ಕಿರಿಯ ತಿಪ್ಪಂದಿರಾದ ತಾತೇದಾಸರ ವಂಶರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟದಾಸರ ಹಲವಾರು ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ದೋರಿವಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ತಾತೇದಾಸರು ತಮ್ಮ ಹಸ್ತಕ್ರಿಯಾದಲ್ಲಿ ನಕಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟರ ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ದೋರಿಕೆವೆ. ಈ ಸಂಗತಿ ನಮ್ಮ ಉಹೆಯನ್ನು ಪ್ರಷ್ಟಿಕರಿಸುತ್ತದೆ ಇನ್ನೂ ನೂತನ ಕೃತಿಗಳು ಈ ತರಹ ಸಿಗುವ ಅವಕಾಶವಿದೆ ಎಂಬ ಆಶೀಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಂತೆ ಡಾ. ಎ.ಬಿ. ಪಾಟೀಲರಿಗೂ ಒಂದು ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರಮಾಣ ದೋರಿಕಿದೆ. ಅದು, ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರಿಗೆ ಮೂವರು ಮರಿ ಮೊಮ್ಮೆಕ್ಕೆಳು, ಅಣ್ಣಿಯಾಚಾರ, ಬಾಳಾಚಾರ್ಯ ಮತ್ತು ರಾಮಾಚಾರ್ಯ. ಈ ಅಣ್ಣಿ ತಮ್ಮಂದಿರು ಆಸ್ತಿಪಾಲ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬಾಳಾಚಾರ್ಯ ಪಾಲಿಗೆ ಒಂದ ಗ್ರಂಥಗಳ ಪಟ್ಟದೊರಿದೆ^५ ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಳಗೆ ನಮೂದಿಸಿದ ಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ.

1. ಪ್ರಥಮಸ್ತಂಧ ಭಾಗವತ, 2. ಭಾಗವತ ಚತುರ್ಸ್ತಂಧ, 3. ಭಾಗವತ ಷಟಸ್ತಂಧ, 4. ಮಹಾಭಾರತ ಸಾರ ನೀರಾಯ ಟೀಕಾ, 5. ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ ಭಾಷ್ಯ, 6. ಅಧವರ್ಣಟೀಕಾ, 7. ತರ್ಕಭಾಷಾ ತರ್ಕಸಂಗ್ರಹ ದೀಪಿಕಾ ಹಾಗೂ 2000 ಗೀತಾ ಪ್ರತಿಗಳು.

ಎರಡು ಸಾವಿರ ಗೀತಾ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ದಾಸರು ದಾನ ಹೊಡಬೇಕೆಂದು ಬರೆದಿರಬಹುದು ಅಧವಾ ಬರೆಸಿರಬಹುದು. ಇದರ ಒಂದು ಪ್ರತಿಯು ಇವತ್ತಿಗೂ ದಾಸರ ವಂಶರ ಮನೆಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ನಮಗೆ ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟರ ದಶಮಸ್ತಂಧ ಭಾಗವತ ಪೂರ್ವಾರ್ಥ ಕೃತಿ ಮಾತ್ರದೋರಿಕಿದೆ. ಈ ಕೃತಿಯಂತೆಯೇ ದಾಸರು ಮೇಲೀನ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿರುವ ಭಾಗವತ ಪ್ರಥಮಸ್ತಂಧ, ಚತುರ್ಸ್ತಂಧ ಹಾಗೂ ಷಟಸ್ತಂಧಗಳನ್ನೂ ಕೆನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರಬಹುದೆಂದು ಉಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥಗಳು ನಾಶವಾಗಿವಿಯೋ ಅಧವಾ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಅಜ್ಞಾನತವಾಸದಲ್ಲಿರುವವೇ ಎಂಬುದು ಸರ್ಥಕೋಧನೆ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನು ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟದಾಸರ ಸಮಕಾಲೀನರಾದ ವಿಜಯದಾಸರು, ಗೋಪಾಲದಾಸರು, ಹೆಳವನಕಟ್ಟಿ ಗಿರಿಯಮ್ಮನವರು ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರನ್ನು ಭೇಟಿ ಆಗಿರಬಹುದು, ದಾಸರ ಕೃತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಜ್ಞಾನ ಸಂಪತ್ತಿನ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಸಮಕಾಲೀನ ದಾಸರು ತಿಳಿದಿರಬಹುದು. ಅದನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಇವರು ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರಬಹುದು. ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರು ರಚಿಸಿದ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಇವರ ಸಮಕಾಲೀನ ದಾಸರು ಅಧವಾ ಅವರ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ನಕಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ತಳ್ಳಿ ಹಾಕುವಂತಿಲ್ಲ. ಈ ತರಹದ ಉಹೆಯನ್ನು ಪ್ರಷ್ಟಿಕರಿಸಲು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮಿಕಾಂತ

ಪಾಟೀಲ ಅವರಿಗೆ ದೊರೆದ ವಿಜಯದಾಸರು ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟರನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದ ಕೇರ್ನನೆ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಜಗ್ನಾಧದಾಸರು ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟರನ್ನು ಖಲ್ಲೀವಿಸಿದ ಕೇರ್ನನೆಗಳ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳೇ ಸಾಕ್ಷಿ ಹಾಗೆಯೇ ದಾಸರ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ದಾಸರ ಕೇರ್ನನೆಗಳನ್ನು ನಕಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಶ್ರೀ ತಾತೇದಾಸರ ಹಸ್ತಾಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟರ ಕೇರ್ನನೆಗಳ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳೇ ಸಾಕ್ಷಿ^(1,3) ಹಾಗೆಯೇ ಗೋಪಾಲದಾಸರು ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಿದ್ದು ಆಗಲೇ ದಾಖಲಿಸಿದೆ²

ಹಾಗೆಯೇ, ದಾಸರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತಹ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ ಭಜನಕಾರರು ಕಂಠಸ್ಥವಾಗಿ ಅವರ ಕೇರ್ನನೆಗಳನ್ನು ಹಾಡಿ ತಲ್ಲಾಂತರದಿಂದ ಸಂಪ್ರದಾಯಸ್ಥರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ತಳ್ಳಿಹಾಕುವಂತಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗುವಂತೆ ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಏರಡು ಅಪ್ರಕಟಿತ ದಾಸರ ಕೇರ್ನನೆಗಳು ಸಂಪ್ರದಾಯಕ ಭಜನಾಕಾರರಿಂದ ದೊರೆತಿವೆ. ಒಂದು ವಾಸ್ತವ್ಯ ಭಾವದ ಕೇರ್ನನೆ “ಯಾಕೆ ಕಿರಿ ಮಾಡುತ್ತಿ” ಇನ್ನೊಂದು ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರು ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರ ಮೇಲೆ ರಚಿಸಿದ ಕೃತಿ “ಸುಜನ ಚಿಂತಾಮನಿ ವಿಜಯದಾಸರ ಪಾದಾ” ಈ ಏರಡು ಕೇರ್ನನೆಗಳು ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿ ಕೇರ್ನನೆಗಳ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಬಹಳವು ವತ್ತಾಸಗಳಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಕೇರ್ನನೆಗಳು ಸಂದಿಗ್ಧವೆಂದು ಪರಿಗಳಿಸಿ ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆಗಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ ಕಾಯ್ದಿರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಮೇಲ್ಯೋಟಕ್ಕೆ ಇನ್ನು ದಾಸರ ಸಾಖಿರಾಯ ಕೃತಿಗಳು ಯಾರ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೋ, ಸಂಘ ಸಂಸ್ಕೇರ ಸಂದೂಕಿನಲ್ಲಿಯೋ, ಸಂಪ್ರದಾಯಸ್ಥರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವರ್ಷಕೊಂಡು ಸರಸ್ವತಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರೇಷ್ಟೇಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಸುತ್ತಿದ ಗಂಟುಗಳಲ್ಲಿಯೋ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಲ್ಲಿಯೋ, ಮಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯ ಗ್ರಂಥಭಾಂಡರಾದಲ್ಲಿಯೋ, ಪ್ರಾಚೀ ಪಸ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಲ್ಲಿಯೋ, ನಾಡಿನ ಹಲವಾರು ಹರಿದಾಸರ ವಂಶಸ್ಥರ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೋ, ಹರಿದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಸ್ತಕರಲ್ಲಿಯೋ ಅಥವಾ ಹರಿದಾಸರ ಕೇರ್ನನೆಗಳನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ತಂದ ಮಹನೀಯರ ವಂಶಸ್ಥರಲ್ಲಿಯೋ, ಅವರಿಗೆ ಅರಿವಿಲ್ಲದಂತೆ ದಾಸರ ಅಪ್ರಕಟಿತ, ಅಪ್ರಚಲಿತ ಕೃತಿಗಳು ಅಜಾತ್ಕಾವಾಸದಲ್ಲಿರಬಹುದು.

ಈ ಒಳನ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟ ದಾಸರ ಕೃತಿಗಳ ಸಂಶೋಧನೆಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟ ಕಲ್ಲುರಲ್ ಮತ್ತು ಬಾರಿಟಬಲ್ ಬ್ರಿಸ್ (B.), ಒಂದು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿತು. ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ನಾಡಿನ ಹಲವಾರು ಹೆಸರಾಂತ ದಾಸಾಂತಕ್ಯ ಸಂಶೋಧಕರು, ಹಾಗೂ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿದಾಗ ಹಲವಾರು ಮಹತ್ಮ್ವಾದವಾದ ಸಲಹೆಗಳು ಬಂದವು. ಅದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದವು:

1. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಲಭ್ಯ ಇರುವ ಕೃತಿಗಳ ಸಮಗ್ರ ಪಟ್ಟಿ (Database inventory) ರಚಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಹೊಸ ಕೃತಿಗಳು ದೊರಕಿದ ಹಾಗೆ ಸಮಗ್ರ ಪಟ್ಟಿ (Master List)ಯನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವುದು.

2. ಹರಿದಾಸರ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿಗಳ ಶೋಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಂದ ಸಂಶೋಧಕರನ್ನು, ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ, ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಂಸ್ಕೇರ ಸಮೂಹ ಸಂಪರ್ಕ (Network) ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಂಶೋಧನೆಯಾಗಿರುವ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳಿಸಿರಿಸಿ, ಅವರ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಹೊಸ ಕೃತಿಯ ಶೋಧ ಹಾಗೂ ಪ್ರಕಟಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

3. ನಾಡಿನ ಮೂಲೆ ಮೂಲಗಳಲ್ಲಿರುವ ಭಜನಾ ಮಂಡಳಿಗಳು ಹಾಗೂ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ ಭಜನಾಕಾರರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ ಅವರು ಹಾಡ್ತಾ ಇರುವ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹೋಧಿಸುವುದು.

4. ನಾಡಿನ ಹಲವಾರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಹಾಗೂ ಪಾಠ್ಯ (Oriental Research) ಸಂಶೋಧನಾ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ, ಅವರ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿರುವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿ ಅಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಸಲಹೆಗಳ ಜಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾರ್ಯ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಾಗ 2003ರಲ್ಲಿ ಕನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕृತಿ ಇಲಾಖೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಸಮಗ್ರ ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪುಟ-೪ ನ್ನು ಮೂಲ ಆಕರಂದು ಪರಿಗಳಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ದಾವಿಲಾದ 449 ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಮೊದಲನೇಯ ಸಮಗ್ರ ಪಟ್ಟಿಯೊಂದು ತಯಾರಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಪಟ್ಟಿಯು ನಮಗೆ ಬೇರೆ ಮೂಲಗಳಿಂದ ದೊರಕಿದ ಕೃತಿಗಳು ಪ್ರಕಟಿತವೋ ಅಥವಾ ಅಪ್ರಕಟಿತವೋ ಎಂದು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಇತರ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದ ಅವು ಕನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಸಮಗ್ರ ಸಂಪುಟ-೫ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗದೇ ಇರುವುದು ಕಂಡಬಂತು ಅಂತಹ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ 2ನೇಯ ಸಮಗ್ರ ಪಟ್ಟಿ ತಯಾರಿಸಲಾಯಿತು. ಇದನ್ನೇ ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೋಸ ಪ್ರಕಟಿತ ಹಾಗೂ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿಗಳ ಶೋಧದ ಕೆಲಸ ಮಂದುವರಿಯಿತು.

ಹರಿದಾಸರ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿಗಳ ಶೋಧದಲ್ಲಿ ಆಗಲೇ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ ಸಂಶೋಧಕರು, ವ್ಯಾಸ-ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ವಿದ್ಯಾಂಸುರು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಸ್ತಕರು, ಹರಿದಾಸರ ಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಖಾರಕರು ಹಾಗೂ ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ, ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಮೂಹ ಸಂಹನ (Network) ಮಾಡಿ, ಸಂಶೋಧನೆಯಾಗಿರುವ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕ್ಷೇತ್ರಿಕರಿಸಿ, ಅವರ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಹೋಸ ಕೃತಿಯ ಶೋಧ, ಶುದ್ಧಾರ, ಸಂಪಾದನ, ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡಾಗ, ಮೊದಲು ದಾಸರ ಮನೆಯಿಂದ ಪ್ರಕಟಮಾಡಲು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದಂತ ಮಹನೀಯರಾದ, ದಿ॥ ಗೋರಬಾಳ ಹನುಮಂತರಾಯರು, ದಿ॥ ಕೌಜಲಗಿ ಬಂಡೇರಾಯರು, ದಿ॥ ಆಲೂರ ವೆಂಕಟರಾಯರು ದಿ॥ ಮುದ್ರೀದು ಕೃಷ್ಣರಾಯರು, ದಿ॥ ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರು, ಕಲಮದಾನಿ ಗುರುರಾಯರು, ಮುಂತಾದ ಮಹನೀಯರ ವಂಶಸ್ಥರು ಹಾಗೂ ಅವರು ಸಾಫ್ಟ್‌ವೆರ್‌ ಸಂಪುಟ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಈ ಮಹನೀಯರ ತಮ್ಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗದೆ ಇನ್ನೂ ನೂರಾರು ಕೃತಿಗಳು ಇವರ ಹತ್ತಿರ ಇರಬಹುದು ಎಂದೂ ಸಂದರ್ಭಕ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಉಳಿಸಿ ಕಾರ್ಯತತ್ವರವಾದಾಗೆ ಮೊದಲು ಗೋರಬಾಳ ಹನುಮಂತರಾಯರ ವಂಶಸ್ಥರ ಮಹಾಕಾಟದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಾಗ, ನಮಗೆ ಗೋರೇಬಾಳ ಹನುಮಂತರಾಯರು ಸಾಫ್ಟ್‌ವೆರ್ ಬೆಳೆಸಿದ ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅನಘ್ಯಾರತ್ವಾವಾದ ಶ್ರೀ ವರದೇಂದ್ರ ಹರಿದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಂಡಲ' ಲಿಂಗಸೂರದ ಒಬ್ಬ ಸಂಭಾಲಕರ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಶೋಧದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಅರುಹಿದಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿ, ಗೋರಬಾಳರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಹಾಗೂ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಕೃತಿಗಳ ಬಟ್ಟಿಯ ಗಂಟುಗಳು ಸಾಕಷಿವೇ. ಆದರೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟದಾಸರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಮಹಡುಪುದು ಕಷ್ಟವೆಂದು ವಿವರಿಸಿದರು. ನಾವು ತಯಾರಿಸಿದ ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟದಾಸರ ಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿಗಳ ಸಮಗ್ರ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿ ತಮ್ಮ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿದ್ದ ಕೀರ್ತನೆಗಳು ನಮ್ಮ ಸಮಗ್ರ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇರಿದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಅಪ್ರಕಟಿತವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ನಮಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡೆವು. ಈ ನಿಟ್ಟನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಒಂದು ವರ್ಷ ನಿರತಂ ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಒಂದು ದಿನ ಹತ್ತು ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಸಿಕ್ಕಿವೆ. ಆದರೆ ಅವು ಪ್ರಕಟಿತವೋ ಅಪ್ರಕಟಿತವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾನು ಆ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮನಗೆ ತರುತ್ತೇನೆ, ಚರ್ಚಾಸಿ ನಿರ್ದರ್ಶಿಸೋಣವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಈ ಹತ್ತು ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ, ಅದರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಕೃತಿಗಳು ಅಪ್ರಕಟಿತವೆಂದು ಕಂಡುಬಂತು. ಇದರಿಂದ ಗೋರಬಾಳರ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಅಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿಗಳುಇರಬಹುದು ಎನ್ನುವ ನಮ್ಮ ಉಹಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣ ದೊರೆತು ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಶೋಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸೋಂಡಾಗ ಮುಂದೆ 2012ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಂಟನಲ್ಲಿ ಗೋರೆಬಾಳ ಹನುಮಂತರಾಯರ ಹಸ್ತಕ್ರಿಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ 98 ಅಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿಗಳ ನೋಟೋಬುಕ್ ದೊರೆಯತ್ತು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಷ್ಟಿ ಪ್ರಕರಣ ಮುಂತಾದ ಅಪರೂಪದ ದೀರ್ಘ ಕೃತಿಗಳು ಕಂಡುಬಂದವು. ಅವುಗಳನ್ನು ನಮಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರೆ ಶುದ್ಧಪಾಠ ಮಾಡಿಸಿ, ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಂಕಟ ಟ್ರಾಸ್ಟ್ ಮುಕಾಂತರ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದಾಗಿ ಕೇಳಿದಾಗ. ಅವರು ಈ 98 ಕೃತಿಗಳನ್ನು ದಿಗೋರಬಾಳರು ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಚಿಪ್ಪಣಿ ಮಾಡಿಟ್ಯಾರೆ. ಅದರೆ ಅವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಗಲಾರದ ಕಾರಣ ನಾವು ಅವರೇ ಕಟ್ಟಿಬೇಕೆಂದ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ “ಈ ಗೋರಬಾಳ ಹನುಮಂತರಾಯರ ಹಸ್ತಪತ್ರಿ ಸಂಗ್ರಹದಿಂದ ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿಗಳು” ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಕದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ. ಅದೇ ವರ್ಷವೇ ಪ್ರಕಟಿಸಿ, ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರ ಆರಾಧನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಚಿಪ್ಪಣಿರಿಯಲ್ಲಿ ಲೋಕಾವಾಸಣೆ ಮಾಡಿದರು. ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿಗಳ ಶೋಧ ಹಾಗೂ ಪ್ರಕಟಣೆ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದರಿಂದ, ಅದು ನೇರವೇರಿತು.

ಇದರಿಂದ ಉತ್ತೇಜಿತರಾಗಿ ಉಳಿದ ಮಹನೀಯರ ವಂಶಸ್ಥರ ಶೋಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸೋಂಡಾಗ, ಅಲೂರು ವೆಂಕಟರಾವ್ ಮತ್ತು ಮುದ್ರೀದ ಕೃಷ್ಣರಾಯರ ವಂಶಸ್ಥರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿದ್ದಾಗಿದೆ ಅವರ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿರಬಹುದಾದ ಕೃತಿಗಳ ಶೋಧದ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಇತರ ಮಹನೀಯರ ವಂಶಸ್ಥರನ್ನು ಮುದುಕುವ ಕೆಲಸ ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನು ಕನಾರ್ಕ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮಗ್ರ ಸಂಪುಟ-8ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗದೇ ಉಳಿದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ, ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಡಿಯಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರಬಹುದು ಎಂಬ ಉಹಳಿಯಿಂದ ಅಂಥ ಗ್ರಂಥಗಳ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸೋಂಡಾಗ ಸಾಕಷ್ಟು ಹರಿದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಸ್ತಕ್ರಿಯ ಸ್ವಂದಿಸಿ, ನಮಗೆ ಅಂಥ ಪ್ರಕಟವಾದ ಅಪ್ರಕಟಲಿತ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯರಾದವರು ಕೋಲಾರದ ಅರಬಿಂದ ಕಟ್ಟಿಯವರು 1928ರಲ್ಲಿ ಕೌಜಲಗಿ ಬಂಡೇರಾಯರು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ನೀಡಿದರು, ಹಾಗೆಯೇ ಮಾನ್ಯತ್ವ ಕೇ. ಅವ್ಯಾಖಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದ ಸುಖಾದಿ, ಉಗಾಢಾಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರು, ಹಾಗೆಯೇ ಪಂ. ಬಿಂದುಮಾಧವಾಚಾರ್ಯ ನಾಗಸಂಪರ್ಗಿ, ಶ್ರೀ ಗುರುರಾಜ ಪುಲಕ್ಕೇ, ಆರೋ.ಎಮ್. ಪುಲಕ್ಕೇ, ಮತ್ತು ಅನಂತ ಕಾಬಿಂಡಿಕೆ ಹಿಗೆ ಹಲವಾರು ಮಹನೀಯರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟದಾಸರ ಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದರು. ಇವುಗಳನ್ನು ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಕೂಲಂಕುಪ್ಪವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ ನಮಗೆ ಸುಮಾರು 30 ಕೃತಿಗಳು ಸಮಗ್ರ ಸಂಪುಟ-8ರಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ 449 ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರಲಾರದ ಅಪ್ರಕಟಲಿತ ಕೃತಿಗಳು ದೊರಕಿದವು. ಇವುಗಳ ಪಾಠಾಂತರವನ್ನು ತುದಿಕರಿಸಿ ನಮ್ಮ ಸಮಗ್ರ ಸಂಪುಟದ ಸಮಗ್ರ ಪಟ್ಟಿ (Master List) ಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದೆವು.

ಇನ್ನು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ದಾಸರ ಕೃತಿಗಳ ಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವಂತಹ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮುದುಕಾಟದಲ್ಲಿರುವಾಗ ನಮಗೆ ಸುಮಾರು ಮೂರು - ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಪರಿಚಯವಾದವರು ಡಾ. ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕಾಂತ ಪಾಟೀಲ (ಬಿಜಾಪುರ) ಅವರು ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಹರಿದಾಸರ

ಅಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿಗಳ ಶೋಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡ ಮಹಾನುಭಾವರು. ಅವರು ಈ ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 80 ಸ್ತುತಿಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿ, 100ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನರನ್ನು ಘೇರಿಸಿ ಅಪ್ರಾವಿಷಾದಂಥ ಹರಿದಾಸರ ನೂರಾರು ಹಸ್ತ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಸಂಗ್ರಹದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಸುಮಾರು 49 ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟದಾಸರ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ದೊರೆತಿವೆ ಅವೆಲ್ಲವೂ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಕೆಲವು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಅತೀ ಜಿಣಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಅಂಥ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಜಾಗರೂಕವಾಗಿ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಗೆ ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಾಡಿ, ಶುದ್ಧ ಪಾಠಾಮಾಡಿಸಿ ನಮಗೆ ಹೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಸಮೇತವಾಗಿ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿಗಳಿಂದು 2012ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟ ಪ್ರಾಶಾಸನದಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾದ ಗ್ರಂಥ ಹಾಗೂ 2014ರಲ್ಲಿ ಇದೇ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾದ ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟದಾಸರ ಸಮಗ್ರ ಕೀರ್ತನೆಗಳು ಸಂಪುಟ-2 ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ಇನ್ನು ದಾಸರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಮಾಲೀನ ಹರಿದಾಸರಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಅವರ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾಗಲಿ, ಶಿಷ್ಯರಾಗಲಿ, ಭಗವದ್ಭಕ್ತರಾಗಲಿ ದಾಸರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ನಕಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಬಹುದು. ಆ ನಕಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕೃತಿಗಳು ಅವರ ವಂಶಸ್ಥರಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಇರಬಹುದೆಂಬ ಉಹೆಯಿಂದ ದಾಸರ ಸಮಾಲೀನ ದಾಸರು ಅಥವಾ ಅವರ ಭಕ್ತರ ಮನೆತನದವರನ್ನು ಶೋಧಿಸುವ ಯೋಜನೆ ಬಂತು. ಆದರೆ ಆ ದಿಕ್ಷಿನಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಕಾಯ್ದ ತತ್ವರವಾಗಬೇಕೆಂದು ಸ್ವಷಣವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇದೇ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮಿಕಾಂತ ಪಾಟೇಲರಿಗೆ ತಾತೇದಾಸರ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ 49 ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಅವರ ವಂಶಸ್ಥರಿಧ್ಯಾನ ಗೋವಾ ಹಾಗೂ ರತ್ನಗಿರಿ ಜೀಲೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆತವೆಂದು ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮಿಕಾಂತ ಪಾಟೇಲರಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ತಾತೇದಾಸರು ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರ ಕೆರಿಯ ಶಿಷ್ಯರಿಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಹಸ್ತ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯ ಹಸ್ತ ಪ್ರತಿಗಳು ತಾತೇದಾಸರ ಹಸ್ತಕರದಲ್ಲಿವೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರ ಹಸ್ತಕರದಲ್ಲಿವೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟದಾಸರ ಹಸ್ತಕರವೆಂದು ಹೇಗೆ ನಿಖಿಲವಾಗಿ ಹೇಳುವುದು? ಇವು ಅವರ ಸಮಾಲಿನಿಯ ಬರೆದುಕೊಂಡ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಾಗಿರಬಹುದು ಎಂಬ ಜೆಜ್ಞಾನವೇಗೆ ನಿಖಿಲ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ದೃಢೀಕರಿಸಿದ ಉತ್ತರವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಂದಿಗ್ಧತೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯ ಕಾಲ ನಿಣಾಯಿಸಲು 'ಕಾರ್ಬನ್ ಡೇಟಿಂಗ್' ಎಂಬ ವ್ಯೇಜ್ಞಾನಿಕ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮಿಕಾಂತ ಪಾಟೇಲರು ಈ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಕಾರ್ಬನ್ ಡೇಟಿಂಗ್ ಮಾಡಿಸಿ ಈ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ದಾಸರ ಕಾಲದವೆಂದು ದೃಢಿಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಅವರಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಹಾಗೆಯೇ, ಮೊದಲು ತಿಳಿಸಿದ ಹಾಗೆ ದಾಸರು ಸಾವಿರಾರು ಗೀತಾ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ನಕಲು ಮಾಡಿ ದಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ದಾಸರ ಮರಿಮೊಮ್ಮೆಕ್ಕಳಾದ ಬಾಳಾಚಾರ್ಯರ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದ ಪಾಲಿನ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಪಾಲಿಗೆ ಇತರ ಗ್ರಂಥಗಳೊಡನೆ 2000 ಗೀತಾ ಪ್ರತಿಗಳು ಬಂದಿವೆಯೆಂಬ ದಾವಿಲಾತಿಯನ್ನು ದಾಖಲಾಪಿ. ಪಾಟೇಲರ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಈಗ ದಾಸರ ವಂಶಸ್ಥರಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರಾದ ಶ್ರೀ ಧ್ರುವಾಚಾರ್ಯ ಕಾವಿಂಡಕಿ ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಗೀತಾ ಪ್ರತಿ ಇದೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯ ಅಕ್ಷರಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಹೊಸದಾಗಿ ದೊರಕಿದ ದಾಸರು ತಾಳಗರಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಹಸ್ತ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಯ ಅಕ್ಷರಕ್ಕೂ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಮೇಲ್ಮೈಟ್‌ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಾಮ್ಯಕಂಡು ಬರುವಹಾಗಿದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತಿ ಪಡೆದ ವಿಧ್ಯಾಂಸರಿಂದ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧ್ಯಯನವಾದರೆ ಮೇಲ್ಮೈಟ್‌ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಾಮ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ದೃಢೀಕರಿಸಬಹುದು.

ಇನ್ನು ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ದಾಸರ ಭಾಷಾ ಶೈಲಿ, ಪದ ಪ್ರಯೋಗ, ಆದಿ, ಮಧ್ಯ ಹಾಗೂ ಅಂತ್ಯ ಪ್ರಾಸದ ಪ್ರಯೋಗ ಮುಂತಾದ ಭಾಷಾ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಹೊಸದಾಗಿ ದೊರಕ ಕೃತಿಗಳು ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರದೇ ಅಥವಾ ಬೇರೆಯವರದೆ ಎಂದು ನಿರ್ವಿರಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಆಗಿರ್ದರೂ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಇಂಥ ಅಧ್ಯಯನ ಅಂತಃಸ್ಥ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಲ್ಲದು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧಕರಿಂದ ಭಾಷಾತಜ್ಞರಿಂದ ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆಯಾಗಬೇಕು.

ಇಲ್ಲಿಯವರಗೂ ಸುಮಾರು 49 ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ತಾತೀದಾಸರ ಸಂಗ್ರಹದಿಂದ ದೊರಕಿವೆ. ತಾತೀದಾಸರು ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರ ಸಮಕಾಲೀನರಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಇವು ಹೇಗೆ ಅವರಿಗೆ ದೊರಕಿದವಯಿಂದು ಯೋಚಿಸಿದರೆ ಬಹುತೇ ಇವು ಜಗನ್ನಾಧದಾಸರ ಅಥವಾ ಜಗನ್ನಾಧ ದಾಸರ ಗುರುಗಳಾದ ಗೋಪಾಲದಾಸರ ಸಂಗ್ರಹದಿಂದ ದೊರಕಿರಬಹುದು. ಇದು ನಮ್ಮ ಮೌದಲಿನ ಉಹೆಯಾದ ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರ ಸಮಕಾಲೀನ ಹರಿದಾಸರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರ ಹಸ್ತಕರದ ಪ್ರತಿಗಳಿರಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕರಿಸುತ್ತದೆ.

ಇದರಂತೆಯೇ ಬಾಗಲಕೋಟೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ ವಿಪ್ರರ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ದಾಸರ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಇರಬಹುದು ಎಂಬ ಆನುಮಾನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡುವುದು ಸಹಜ. ಉತ್ತರ ಕನಾರ್ಕಕದಲ್ಲಿ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರೇಖೆಮುದಿಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿ ದೇವರ ಮಾಡದ ಮೇಲೆ ಮಣಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ನಿತ್ಯ ಸರಸ್ವತಿ ಪ್ರಾಚೀನಿಯಂದು ಮಂಗಳಾರತಿ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ. ಬಹುತೇ ಇಂತಹ ರೇಖೆಗಳನ್ನು ದಾಸರ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರು ತೆಗೆದು ಆ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದರೆ, ಲಿಪಿ ದೇವನಾಗರಿಯಾದರು ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡವಾಗಿದೆಯೇ ಎಂದು ಕಂಡುಬಂದರೆ ಅಂಥ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟ, ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟಕ್ಕೆಷ್ಟೆ, ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟ ವಿಶ್ವಲ ಅಂತಿಗಳಿದ್ದರೆ ಅಂಥವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧ್ಯಯನ ಹಾಗೂ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟ ಟ್ರಿಸ್ಟಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು, ಹೊಸದಾಗಿ ದೊರಕ ಕೆಲವು ಅಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿಗಳು ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರ ವಿದ್ಯಾಗುರುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೊಸ ಬೆಳಕು ಚಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸೋಣ.

ಮೊದಲನೇಯದಾಗಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟದಾಸರಿಗೆ ಗಾಲವ (ಗಲಗಲಿ) ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ, ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಧ ಪಂಡಿತರಾದ ಶ್ರೀ ಮದ್ದಲ್ ಜನಾರ್ಥನಾಭಾಯರು ವಿದ್ಯಾಗುರುಗಳಿಂದು ಡಾ. ಎ.ಟಿ. ಪಾಟೀಲರು ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ದಾಖಿಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ 2012ರಲ್ಲಿ ದಿ. ಶ್ರೀ ಗೌರಬಾಳ ಹನುಮಂತ ರಾಯರ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ದೊರಕಿದ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಕೀರ್ತನೆಗಳು ಶ್ರೀ ನರಸಿಂಹಾಭಾಯರ್ ಸ್ತುತಿ ಹಾಗೂ ಒಂದು ಶ್ರೀ ರಾಮಾಭಾಯರ ಸ್ತುತಿಗಳಿವೆ⁷ ಮೊದಲು ಶ್ರೀನರಸಿಂಹಾಭಾಯರ ಮೇಲೆ ರಚಿಸಿದ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸೋಣ :

“ವಧಿರಾಯ ನಿಮಗೆ ಧಾರಕೆಯೋಳಗೆ
ಬುಧವಯ ಸ್ವಾಮಿ ಶ್ರೀನರಸಿಂಹಾಭಾಯರಾ” ||ಪ||

.....

ವೇದಾಂತ ಸೂತ್ರಾರ್ಥನಿಸ್ಸಿಮಾ ಪೂರ್ವ-
ಬೋಧ ಮತಾಂಬು ನಿಧಿಗೆ ರಾಕಾಸೋಮಾ॥ ||ನು-2||

ಪಂಡಿತ ಮಂಡಲ ಮಧ್ಯಮಾತಾಂಡಾ
ಹಿಂಡು ಕುಮತಿಗಜ ಗಂಧಭೇರಂಡಾ ॥ನು-೪॥

ಗುರು ಕೇಶವಾಚಾಯರ ಮುದ್ದು ಕುವರಾ
ಪರಸನ್ನವೇಂಕಟ ಪಾದಾಬ್ಜಿ ಭೃಮರಾ ॥ನು-೫॥

ಇನ್ನೊಂದು ಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ

“ಕಂಡು ಧನ್ಯನಾದೆ ವಿದ್ಘನ್ ಮಂಡಲ ಮಾತಾಂಡಸ್ವಾಮಿ

ಪಾಂಡುರಂಗ ನರಸಿಂಹಾಚಾಯರ ಪಾದ ಪದ್ಮವಾ”

ಎಂದು ಸ್ತುತಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಪಾಂಡುರಂಗ ನರಸಿಂಹಾಚಾಯರಿಂದು ಸಂಭೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮತ್ತೊಂದು ಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ

“ಭೂಮಿಲಿದಾರಾರು ಪೂರ್ಣೇಂದು ತೇಜಾ”

ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿ ಶ್ರೀ ನರಸಿಂಹಾಚಾಯರ ಗುರುರಾಜಾ ॥ಪ್ರಾ.

ಶ್ರೀ ಕೇಶವಾಚಾಯರ ಜತರಾಬ್ಜಿಯಲಿ ಜನಿಸಿದ ಭೂ-

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಿಜಕೀರ್ತಿ ಬೆಳಿಗಿನೊಳಗೆ

ವ್ಯಾಕೀರ್ಣವಾದ ಭಾತ್ಯ ಜಕೋರಗಳ ಸಲುಹಿ

ಷಾಖಾಂಧಕಾರ ಮತವನ್ನು ಅಡಗಿಸಿದೆ ॥॥

ಹಾಗೆಯೇ ಇನ್ನೊಂದು ಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ

“ಶ್ರೀರಮಣನ ಅಜ್ಞಾದಿ ಸುರಾ ಭೂರುವಾಹತರಿಸಿದಂತೆ

ಧೀರ ಕೇಶವಾಚಾಯರ ಗಭ್ರಾ ವಾರಿಧಿಯಲಿ ಜನಿಸಿವರಾ”

ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ನಾಲ್ಕು ಕೀರ್ತನೆಗಳಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವುದೇನೆಂದರೆ ಕೇಶವಾಚಾಯರ ಮುಕ್ತಳಾದ ಪಾಂಡುರಂಗ ನರಸಿಂಹಾಚಾಯರು ದಾಸರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮ್ಯಾತ ಪಂಡಿತರಾಗಿದ್ದು, ದಾಸರು ತಮ್ಮ ಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು ಗುರುಗಳು ಎಂದು ಸಂಭೋಧಿಸಿದ್ದರಿಂದ ದಾಸರು ನರಸಿಂಹಾಚಾಯರ ಹತ್ತಿರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿರಬಹುದೆಂದು ಅಂತಹಿಗೆ ಪ್ರಮ್ಯಾಣದಿಂದ ಉಳಿಸಬಹುದು. ಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ವಣಿಸಿದ ನರಸಿಂಹಾಚಾಯರ ದ್ವೇತ್ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ನರಸಿಂಹಾಚಾಯರು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪ್ರಮ್ಯಾತ ಪಂಡಿತರಿದ್ದರೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು.

ಹಾಗೇ ನರಸಿಂಹಾಚಾಯರ ಮೇಲೆ ರಚಿಸಿದ ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ದಾಸರು “ಗುರುಕೇಶವಾಚಾಯರ ಮುದ್ದುಕುವರ” ಎಂದು ಸಂಭೋಧಿಸಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ನರಸಿಂಹಾಚಾಯರ ತಂಡ ಕೇಶವಾಚಾಯರು ಪ್ರಮ್ಯಾತ ದ್ವೇತ್ಸಿದ್ಧಾಂತ ಪಂಡಿತರಿದ್ದರೆಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ದಾಸರು ಶ್ರೀ ರಾಮಾಚಾಯರ ಮೇಲೆ ರಚಿಸಿದ ಒಂದು ಕೃತಿ ದೊರಕಿದೆ ?

ಗುರು ರಾಮಾಭಿದಾವಯಾರಂಭಿತ್ವ ವಾರಿಜಗಳಿ

ಅರುಣೋದಯ ಸೃಜಿಸಿದಾಟಹ...ಯ
ಕರದ ಯೋಳೊಲ್ಲಾಂಡುವೇಂಬಾ ಸುಜನರು
ಎಂದು ಪರೀಕ್ಷೆಸುತ್ತಾ

“ಮಮಗುರು ಪಾಂಡುರಂಗ ನರಸಿಂಹಜರಾಭಿ
ಸಮುದ್ರವ ಸುರಮಣಿ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟ ಶಿಯಾ”

ಎಂಬ ಕೋನಯೆ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮಾಚಾರ್ಯರೂ ಸಹ ಅವರ ತಂದೆ ಪಾಂಡುರಂಗ ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರಂತೆ ಪ್ರಶ್ನಾತಪಂಡಿತರಾಗಿದ್ದರೆಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ರಾಮಾಚಾರ್ಯರನ್ನು “ಗುರುರಾಮಾಭಿದಾವಾಯ್” ಎಂದು ಸಂಭೋಧಿಸಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟದಾಸರಿಗೆ ಶ್ರೀರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಶಾಸ್ತ್ರಪಾಠ ಮಾಡಿರುವುದು ಎಂದು ಬಿಳಬಹುದು.

ಈ ಏದೂ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರಿಗೆ ವುದ್ದಲ್ಲಾ ಜನಾರ್ಥನಾಚಾರ್ಯರೊಬ್ಬರೆ ಅಲ್ಲದೇ ಶ್ರೀ ಪಾಂಡುರಂಗ ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು ಹಾಗೂ ರಾಮಾಚಾರ್ಯರೂ ವಿದ್ಯಾಗುರುಗಳಾಗಿರುವುದು ಮೇಲ್ಮೈಟಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು ಈ ಇಬ್ಬರೂ ಆಚಾರ್ಯರು ಎಲ್ಲಿಯವರು ಎಂದು ಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಫೇರಡಿದಾಗ, ಬಹುಶಃ ಇವರೂ ಗಲಗಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರದವರೇ ಆಗಿರಬೇಕು ಅಥವಾ ಮುದ್ದಲಾಚಾರ್ಯರ ತಂದೆ ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಬದುಜನ ಸಹ್ತಯರು ಬಹುಶಃ ಆ ಏದು ಜನರಲ್ಲಿ ರಾಮಾಚಾರ್ಯ ಹಾಗೂ ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು ಇರಬಹುದು ಎಂದು ಉಹಿಸಿ ಗಲಗಲಿ ಪಂಡಿತರ ವಂಶಾವಳಿಯನ್ನು ಮಹಡಿಕರೆ ಸಿಗಬಹುದೆಂದು ಈ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಾಗ, ನಮಗೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಡಾ॥ ಕೃಷ್ಣಕೊಲ್ಲಾರ ಕುಲಕರ್ಮಣೀಯವರು ದಾಸವಾಣಿ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಒಂದು ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಗಲಗಲಿಯಲ್ಲಿ ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು ಹಾಗೂ ರಾಮಾಚಾರ್ಯರೆಂಬ ಪಂಡಿತರು ಶ್ರೀಪುದ್ಲಾಚಾರ್ಯರ ಸಮಕಾಲೀನರಾಗಿದ್ದರೆಂದು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ.^५ ಇದರಿಂದ ಇವರೂ ಸಹ ಮುದ್ದಲಾಚಾರ್ಯ ಸಮಕಾಲೀನರೆಂದು ಉಹಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಈ ಮೂವರಲ್ಲಿ 4 ಕೀರ್ತನೆಗಳು ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರ ಮೇಲೆ ಹಾಗೂ ಮೂರು ಕೀರ್ತನೆಗಳು ಮುದ್ದಲ ಜನಾರ್ಥನಾಚಾರ್ಯರ ಮೇಲೆ ದೊರಕಿವೆ. ದಾಸರು ಮೊದಲು ರಾಮಾಚಾರ್ಯರ ಹಾಗೂ ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರ ಹತ್ತಿರ ಶಾಸ್ತ್ರಧ್ಯಯನ ವಾಡಿ ನಂತರ ಜನಾರ್ಥನಾಚಾರ್ಯರ ಹತ್ತಿರ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿರುವರೋ ಎಂಬುವುದನ್ನು ಹಾಗೂ ಈ ಮೂವರಲ್ಲಿ ದಾಸರಿಗೆ ಪರಮ ವಿದ್ಯಾಗುರುಗಳಾರು ಎಂದು ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಯಬೇಕಿದೆ.

“ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟ ದಾಸರು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದ ಪ್ರಾಣದೇವರು”

ಡಾ. ಎ.ಟಿ. ಪಾಟೀಲರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಿದಂತೆ ದಾಸರು ಭಾದಾಮಿಯ ಅಗಸ್ಟ್‌ತೀರ್ಥದ ದಡದಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾದ ಮುಂಭಾಗಕ್ಕೆ (Front) ಪ್ರಾಣ ಮುಖವುಳ್ಳ, ಬಿಂಗ್ಯೆಯ ಮೇಲ್ತಿ, ಎಡಗ್ಯೆಯನ್ನು ಸೊಂಟದ ಮೇಲಿಟ್ಟು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ನರಸಿಂಹ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮವಿದ್ದು (ತಲೆಯಮೇಲೆ ಜುಟ್ಟು ಇದ್ದಹಾಗೆ ಶಾಣಿತ್ತದೆ), ಬಾಲದ ಪ್ರಾರಂಭ ಮತ್ತು ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಗಂಟೆಗಳಿಧ್ದ ಪ್ರಾಣದೇವರನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿದರೆಂದು ಪ್ರತೀತಿ ಇದೆ. ಚಿತ್ರ-1ರಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಾಣದೇವರ ಭಾವ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಅದರೆ ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕಾಂತ ಪಾಟೀಲರಿಗೆ ತಾತೇದಾಸರ ಹಸ್ತಾಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಎರಡು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿದರೆ ದಾಸರು, ನೀರಾಂಜನೇಯ ಹಾಗೂ ಸಾಣೀಗಿರಿಯ ಪ್ರಾಣದೇವರಂಬ ಇನ್ನೆರಡು ಪ್ರಾಣದೇವರನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿರುವರೆಂದು ಏತಿಹಾಸಿಕ ದಾವಿಲೆಗಳಿಂದ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.²

ಇವೆರಡೂ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅವಲೋಕಿಸೋಣ
‘ನಿರಾಂಜನ ಧೀರ ಮಾರುತಿರಾಯಾ’

ನೀರ ಹನುಮಾ ನೆನೆವ ನಿನ್ನ ನಾಮಾ
ಕರಿಗಡದ ಕೋಟಿಯಲಿ ನೆಲೆನಿಂದ ಭೀಮಾ
ಸಾರಿದೆ ಪರತತ್ವಾದ ಮತ ಪ್ರವಾಬ್ರಹ್ಮ
ಸಿರಿಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟಗೆ ಪೂರ್ಣಪ್ರೇಮಾ॥

ಇಲ್ಲಿ ದಾಸರು ಪ್ರಾಣದೇವರನ್ನು ‘ನೀರಹನುಮಾ’ ಎಂದು ಸಂಚೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಥಾರ್ತ ಪ್ರಾಣದೇವರು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಅಧವಾ ಸರೋವರ, ಕೆರೆಯ ದಡದಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂಬುದು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ ಹಾಗೇ ಕರಿಗಡದ ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿಯೆಂಬ ಶಬ್ದ ಪ್ರಯೋಗವಿದೆ, ದಾಸರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಜೇಂದ್ರಗಡದ ಮದ್ದಿನ ಕೋಟಿಯನ್ನು ಕರಿಗಡದ ಕೋಟಿಯೆಂದು ಕರಿಯುವ ವಾಡಿಕೆ ಇತ್ತೀಂದು ಪ್ರತೀತಿ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ಕೇರ್ತನೆಯ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನಂತ ಏತಿಹಾಸಿಕ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಇದೆ.

“ಶ್ರೀಶಕ ವತ್ತರ 1662 (ಕ್ರಿ. 1740) ಫಾಲ್ಗುಣ ಶ.13 ರಲ್ಲಿ ಪೇಸವೆ ಪ್ರಥಮ ದೊರೆ ಬಾಲಾದ ಬಾಜಿಯ ದಾಸರನ್ನು ತನ್ನ ಮೇಣಕೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿ ಕರಿಸಿ ಕೋಟಿಯ ದಾರಿಯಲಿ ನೀರಹನುಮನನ್ನು ದಾಸರಿಂದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸು ಮಾಡಿಕುವಂತಹನಾದನು”

ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿವಿದೆ. ಗಜೇಂದ್ರಗಡ ಈಗಿನ ರೋಣ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿದೆ.

ಇನ್ನು ಪ್ರಾಣದೇವರ ಗುಡಿಯ ಶೋಧನೆಯ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದಾಗೆ ಗಜೇಂದ್ರ ಗಡದ ಕೋಟಿಯ ಹತ್ತಿರ ಇರುವ ಕೆರೆಯ ದಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಾಣದೇವರ ಗುಡಿ ಇರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಸ್ಥಳೀಯರನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದಾಗ ಈ ಪ್ರಾಣದೇವರ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆ ಪೇಶ್ಯಾಲದಲ್ಲಿ ಆಯಿತಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೂ ಇಲ್ಲಿಯ ರೈತರು ಈ ಹನುಮಂತ ದೇವರನ್ನು ಜೀಗೇರಿ ಹಳಿಮಪ್ಪ ಎಂದು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ವರದ ಹನುಮಂತ ದೇವರೆಂದು ಕರಿಯುತ್ತಾರೆಂದು ಸ್ಥಳೀಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪ್ರಾಣದೇವರ ಭಾವಚಿತ್ರ ಹಾಗೂ ಸಣ್ಣಗುಡಿ, ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿರುವ ಕೆರೆಯ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಗಮನಿಸಬಹುದು.³

ನೀರಾಂಜನೇಯ ಪ್ರಾಣದೇವರ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ಇಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕಂಡು ಬರುವ ಪ್ರಾಣದೇವರ ಮೂರ್ತಿಗಳಂತೆ ಮುಖಿವು ಎಡಭಾಗಕ್ಕೆ ನೋಡುವಂತೆ ಇದೆ. ಬಾಲ ಎಡಭಾಗದ ಕೈಸಂದಿಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಬಿಲಭಾಗದಿಂದ ಎಡಭಾಗದ ಮುಖಿವರೆಗೂ ಬಂದಿದೆ. ಹಾಗೂ ಬದಾಮಿಯಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಾಣದೇವರ ಮೂರ್ತಿಯಿಂತ ಬಾಲಕ್ಕೆ ಘಂಟಿಗಳಿಲ್ಲಾ ಮೂರ್ತಿ ಸುಮಾರು 4-5 ಅಡಿ ಎತ್ತರವಿದ್ದು ಸುಂದರವಾಗಿದೆ.

ಗಭರ್ಗುಡಿಯ ದ್ವಾರವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ದ್ವಾರದ ಚೌಕಟ್ಟು ಕರಿಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಸುಂದರವಾಗಿ ಕೆತ್ತಿದಂತಿದೆ. ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಇದು ಪೆಕ್ಕಾಲದ ಮರಾಳ ಶೈಲಿಯದು ಇರಬಹುದೆಂದಿನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಸುಂದರ

ಮೂರ್ಕೆ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಜುಟ್ಟು ಇದೆ. ಇದೇ ತರಹದ ಜುಟ್ಟನ್ನು ಬದಾಮಿಯಲ್ಲಿ ದಾಸರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಪ್ರಾಣದೇವರ ಕೊರ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ಕೀರ್ತನೆಯ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಷಟಿಹಾಸಿಕ ದಾವಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆ ಮಾಡಿದ ಕಾಲ ಶ್ರೀ. 1740, ಇದೇ ವೇಳೆಗೆ ಪೇಶ್ಯಾಯ ದೂರೆ ಭಾಲಾಜಿ ಬಾಜಿರಾಯನು ತನ್ನ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವಾದ ಕೆಲವೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದ ದ್ವೀಪ ಭಾಗವಾದ ಮಿರಜ, ಸಾಂಗಿ, ಬದಾಮಿ ಕಡೆಗೆ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಷಟಿಹಾಸಿಕ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಇದು ಪೇಶ್ಯಾಯ ದಾಸರನ್ನು ಮೇನಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿ ಕರಿಸಿ ಗಜೇಂದ್ರಗಡ ಮದ್ದಿನ ಕೋಚೆಯ ನೀರಾಂಜನ ಪ್ರಾಣದೇವರನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆ ಮಾಡಿಸಿರುವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಯ ಕಾಲದ ಉಲ್ಲೇಖಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ದಾವಿಲೆಯೂ ಡಾ. ಎ.ಟಿ. ಪಾಟೀಲರು ಮಾಡಿದ ದಾಸರ ಕಾಲನಿಂಬಿಯಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿದೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ.

ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ಥಳೀಯರಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಾಣದೇವರ ಷಟಿಹಾಸಿಕ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಸ್ವಿಧಾನದ ಜಾಗ್ರತ್ತ ಕಾಪಾಡಲು ನೀರಾಂಜನ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಹತ್ತಿರ ಷಟಿಹಾಸಿಕ ದಾವಿಲೆಯ ವಿವರಕೊಟ್ಟು ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಟಡದಾಸರು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದ ಪ್ರಾಣದೇವರು ಎಂದು ಘಲಕ ಹಾಕುವ ಕಾರ್ಯವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಈ ಅಪರೂಪದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನು ಶೋಧನೆ ಮಾಡಿ, ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮಿಕಾಂತ ಪಾಟೀಲರು ಹರಿದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಮಾಡಿದ ಅಮೂಲ್ಯ ಸೇವೆ. ಅವರು ಈ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಇತರ ಷಟಿಹಾಸಿಕ ದಾವಿಲೆಗಳ ಶೋಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವು ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಷಟಿಹಾಸಿಕ ದಾವಿಲೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಿವೆ.

ಹಾಗೆಯೇ, ದಾಸರು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದ ಮೂರನೇಯ ಆಂಜನೇಯ ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥ ದಾಸರು ತಮ್ಮ ಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ “ಸಾಂಗೀರಿ ಪ್ರಾಣನಾಥ” ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ತಾತೇದಾಸರ ಹಸ್ತಕರದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀ ಜನಗನ್ನಾಥ ದಾಸರು ರಚಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಸಾಂಗೀರಿ ಪ್ರಾಣನಾಥನ ಸ್ತುತಿಯ ಕೀರ್ತನೆಯ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮಿಕಾಂತ ಪಾಟೀಲರಿಗೆ ದೊರಕಿದೆ ಈ ಕೀರ್ತನೆಯ ಮುಖ್ಯ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕನೋಣ:

ಸಾಂಗೀರಿಯ ಪ್ರಾಣನಾಥಾ ಎನ್ನ
ಮಾಣಿದೆ ಪ್ರೋರಯೋ ಶ್ರೀಹರಿ ದೂತಾ ॥೨॥
ಕಾಖಿಂಡಿ ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟಾಯಾರ
ಅವಿಂಡ ಸೇವೆಗೆ ಒಲಿದು ಬಂದಾ
ವೃಕ್ಷಪಂಳಸಾಮಕ ಶ್ರೀಕಾಂತನ ಗುಣ
ಸಾಕೆನಿಸಪಯಂತ ಬೋಧಿಪರುಜಗಣ ॥೩॥

.....
.....
ತತ್ತೇತ್ತರೋಽತ ಯೆತರದಿರುತೆ
ತತ್ತೇವಾದಮತ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಸಾರುತೆ
ಸತ್ಯ ಏತ್ಯಗಳ ಮಹತ್ವದ ತೋರಿದ
ದಾತ ಜಗನ್ನಾಥ ವಿಶಲ ದೂತಾ ॥೩॥

ಈ ಕೇರನೆಯ ಮುದಿಯಲ್ಲಿ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ “ಕಾವಿಂಡಿ (ಕಾವಿಂಡಕ್?) ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟಾಯರ ಅವಿಂದ ಸೇವೆಗೆ ವಲಿದು ಬಂದಾ” ಎಂಬುದು ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟದಾಸರು ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳಿಧ್ಯ ಪ್ರಾಣದೇವರ ಆರಾಧನೆ, ಜಪ, ತಪ, ಧರ್ಮ ಮಾಡಿರುವುದು ಹಾಗೂ ದಾಸರ ಸೇವೆಗೆ ಪ್ರಾಣದೇವರು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಬಾಗಿರುವುದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ ಅಲ್ಲದೆ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟದಾಸರು ತಮ್ಮ ಜಪ-ತಪಾದಿಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧಪೂರುಷರಾಗಿದ್ದರೆಂಬುದನ್ನು ಹಾಗೂ ‘ಸಾಣೀಗಿರಿ’ ಜಗನ್ನತ್ತೇತ್ವಾಗಿರುವುದು ಮೇಲ್ಮೈಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಕೇರನೆಯ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಉಲ್ಲೇಖವಿರುವ ತಾತೇದಾಸರ ಹಸ್ತಾಕ್ಷರದಲ್ಲಿರುವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿದೊರಕಿದೆ ಈ ಎರಡೂ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿ ಚಿತ್ರ-೫ ಹಾಗೂ ರೆಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು.

ದೇವನಾಗರಿಲಿಖಿತ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಗೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದ ವಿವರ ಕೆಳಗಿನಂತಿದೆ.

“ಶಕ 1727 (ಕ್ರಿ.ಶ. 1805) ಕ್ರೋಧವ ವತ್ತರ ರಾಯಶಯುಜಬ 13ರಲ್ಲಿ ದಾಸವರ್ದ್ಯ ಜಗನ್ನಾಥರಾಯರು ಸಾಣೀಗಿರಿ ಪ್ರಾಣದೇವರ ಪೂಜಾ ಕ್ಷೀಂಕರ್ಯದೊಳಿಳಲು ಸಿಮೆಯ ಪ್ರೇಮಾಸಿಯಂ ಮಾಡಲ್ಂ ಮಂಕಂಜಿ ಸರದಾರಂ ನಾರಾಯಣರಾಯಂ ವರಸು ಬಂದಲ್ಲಿ ದಾಸರ ಪಾದಕ್ಕೆರಗಲು, ಸಾಣೀಗಿರಿಯ ಕ್ಷೀತ್ ಮಹಿಮೆಯೇನುಂಟದಂ ಪೆಟ್ಟದೆನಲು ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥ ದಾಸವರ್ದ್ಯಂ ಮಂಕಂಜಿ ಸರದಾರಂ ಮತ್ತವನೆ ಪರಿವಾರಂ ತಿಳಹೇಳುತ್ತಾ “ಕಾವಿಂಡಿ ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟಾರ್ಯಾರ್ಥಿಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತನಾದಂ ಪ್ರಾಣದೇವರ ಮಹಿಮೆ ಸಾಣೀಗಿರಿ ಕ್ಷೀತ್ರದ ಯಾವತ್ತು ವಿವರ ತಿಳಿಸಿದವರಂ ಮಂಕಂಜಿ ಸರದಾರಂ ವರಸು ಬಂದುನೂರು ಮಂದಿಯಂದಿಲ್ಲ ಕೊಡುವಂತಪರಾದರು”

ಇದು ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರು ಸಾಣೀಗಿರಿಯ ಪ್ರಾಣದೇವರನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿ ಅವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಅವರ ಅವಿಂದ ಸೇವೆಗೆ ಒಲಿದು ಬಂದದ್ದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ “ಮಂಕಂಜಿ ಸರದಾರಂ ನಾರಾಯಣ ರಾಯಂ ವರಸ್ತು ಬಂದಿಲ್ಲ ದಾಸರ ಪಾದಕ್ಕೆರಗಲು, ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು ಸಾಣೀಗಿರಿ ಕ್ಷೀತ್ರದ ಮಹಿಮೆ ವಿವರಿಸಿದರು ಎಂದಿದೆ”

ಇಲ್ಲಿ ‘ಮಂಕಂಜಿ’ ಎಂದರೆ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಂ ಸೇನಾಧಿಕಾರಿ ಹಾಗೂ ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿ ಯಾಗಿದ್ದ ‘ಕನ್ಫಲ್ ಮೆಕಂರಿಯ್’ ಇರಬೇಕೆಂದೂ ಹಾಗೂ ನಾರಾಯಣ ರಾಯಂ ಎಂಬುವರು ಸಾಣೀಗಿರಿ ಕ್ಷೀತ್ರವಿರುವ ಪ್ರಾಂತದ ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿ ಅಥವಾ ಬ್ರಿಟಿಂ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿನಡಲ್ಲಿದ್ದ ಸಂಸ್ಥಾನಿಕನಾಗಿರಬಹುದು. ಇವುಗಳನ್ನು ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಕ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ಅರಿಯಬಹುದು.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ 1805-ರಲ್ಲಿ ಕನ್ಫಲ್ ಮೆಕಂರಿಯ್ ಕನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿದ್ದ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕृತ, ಇತಿಹಾಸದ ಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಆಸಕ್ತಿವಹಿಸಿ ದಾವಿಲೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಹಾಗೂ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಂಡಿತರ ಜೊತೆಗಿರುವ ಅವನ ಒಡನಾಟವನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಂ ಲೈಬ್ರರಿ ಹಾಗೂ ಮೂರ್ಖಿಯಂನಲ್ಲಿರುವ ಪೇಂಟಿಂಗ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಬ್ರಿಟಿಂ - ಇಂಡಿಯಾದ ಐತಿಹಾಸ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಹಾಗೇಯೇ 1806ರಲ್ಲಿ ಕನಾಟಕದ ಗೆರೆಸೊಪ್ಪೆ ಹತ್ತಿರ ಅವನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಿದ ಶಿಲಾಶಾಸನ ನಕಲು ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಥಳೀಯ ಪಂಡಿತರಿಂದ ಅದರ ಅರ್ಥತೀಳಿದ್ದೊಂದು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದನು. ಇವತ್ತೊಂದರು ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಿಟಿಂ ಮೂರ್ಖಿಯಂದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಹಾಗೇಯೇ ಅವನು ಭಾರತೀಯ ಪಂಡಿತರೊಡನೆದ್ದ ಬಂದು ತೈಲಚಿತ್ರವನ್ನು ಸಹ ನಾವು ಬ್ರಿಟಿಂ ಲೈಬ್ರರಿ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಸೂಚಿಸುವುದೇನಂದರೆ ಕನ್ಫಲ್ ಮೆಕಂಜಿಗೆ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕृತ ಹಾಗೂ ಪಂಡಿತರು, ಸಾಧು ಸಂತರು, ವಿದ್ವಾನರ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಗೌರವ ಇದ್ದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತೇ.

ಇದನ್ನು ತಾಳಗಿರಿಯ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯ ಉಲ್ಲೇಖಿ “ಮಂಕಂಚಿ ಸರದಾರಂ ವಾರಾಯುಣರಾಯಂ ವೆರಸ್ತು ಬಂದಿಲ್ಲಿ ದಾಸರ ಪಾಡಕ್ಕೆರಗಲ್ಲ ಸಾಣೀಗಿರಿಯ ಕ್ಕೆತ್ತ ಮಹಿಮೆಯೇ ನುಂಟದಂ ಬೆಳ್ಳದೆನಲು” ಗಮನಿಸಿದರೆ ಆಗಿನ ಬ್ರಿಟಿಶ್ - ಇಂಡಿಯಾದ ದ್ವಿಳಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ದೊಡ್ಡ ಅಧಿಕಾರಿಯಾದ ಕೆರ್ನಲ್ ಮೇಕೆಂಬಿಯೇ ದಾಸರ ಪಾಡಕ್ಕೆ ನಮಸ್ತರಿಸಿ ಕ್ಕೆತ್ತದ ಮಹಿಮೆ ಕೇಳುವಂತನಾಗುತ್ತಾನೆ” ಎಂಬುದು ಅವನಿಗೆ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ಸಾಧು ಸಂತರ ಮೇಲಿರುವ ಅಭಿಮಾನ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅರಿಯಬೇಕೆಂಬ ಉಪ್ಪುಕತೆ ಎಷ್ಟೀಗೆ ಸೂಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಉಲ್ಲೇಖಿ “ನೊರುಮಂದಿಯಂದಲ್ಲಿ ಕೊಡುವಂತವರಾದರು” ಎಂಬುದು ಅಂತಹ ದೊಡ್ಡ ಅಧಿಕಾರಿ ಈ ಕ್ಕೆತ್ತ ಶ್ರೀಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟದಾಸರು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿ ಪ್ರಾಣದೇವರನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಂಡ ಜಾಗ್ರತ್ಸಾಫಾನವೆಂದರಿಂತು ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯರಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಹಾತಂಥ ನಾರುಜನ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ತಾನು ಹಾತನು” ಎಂಬುದು ತೀಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಇದರಿಂದ 18-19ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರು ತಮ್ಮ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಧನೆ, ಜಾಳನ್ ಹಾಗೂ ತಪಸ್ಸಿನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದರೂ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಈಗ ನಾವು ಈ ಜಾಗ್ರತ್ ಕ್ಕೆತ್ತ ಎಲ್ಲದೆ ಯೆಂಬುದನ್ನು ಹೋರುವುದಾಗಿ ಐತಿಹಾಸಿಕ ದಾಖಿಲೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಕ್ಕೆತ್ತದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಘಲಕದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿಸಿ ಹಾಕಿ ಭಗವದ್ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಜಾಗ್ರತ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಓದುಗರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಸಾಣೀಗಿರಿ ಉಲಿನ ಬಗ್ಗೆ ತೀಳಿದ್ದರೆ ಈ ಪ್ರಬಂಧಕಾರರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಮುಂದಿನ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ಹೋರಿಕೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟದಾಸರು ಕಾಲವಾದದ್ದು ಕ್ರಿ. 1752, ಆದರೆ ಈ ಕ್ಕೆತ್ತ ಜಗನ್ನಾಥ ದಾಸರ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ (ಕ್ರಿ. 1805) ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರಿಗೆ ಒಲಿದು ಬಂದ ಪ್ರಾಣ ದೇವರ ಕ್ಕೆತ್ತವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ ಅಂದರೆ, ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರ ಹೊಡುಗೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಲಯಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಇತ್ತುಯಂಬುದು ತೀಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಹಾಗೆಯೇ ಇತ್ತಿಬೆಗೆ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮಿಕಾಂತ ಪಾಟೆಲರು ತೇಣಿದಿದೆ ಅತಿ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಮತ್ತು ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರ ಜ್ಞಾನಸಂಪತ್ತಿ ಹಾಗೂ ಅಂಕಿತ ಪ್ರಾತ್ತಿ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಷ್ಟವಿರುವ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರ ಸಮಕಾಲೀನರಾದ ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರು, ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟದಾಸರನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದ ಕೀರ್ತನೆಯ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ. ಈ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯು ತಾತೇದಾಸರ ಹಸ್ತಕರದಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ದೊರಕಿದೆ. ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿ ಚಿತ್ರ -7ರಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು. ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡಲಿಗೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ, ಶುದ್ಧವಾರ ಮಾಡಿದ ಕೃತಿ ಕೆಳಗಿನಂತಿದೆ:

ಅಷ್ಟುತನ ಮುಚ್ಚಿ ಪ್ರಭಿನ್ನ ವರ ಪಡೆದ

ರಾಗ: ಸಾರಂಗ/ ದಾದರಾ, ತಾಳ : ಅರಧುಂಪ

ಅಷ್ಟುತನ ಮುಚ್ಚಿ ಪ್ರಭಿನ್ನ ವರ ಪಡೆದಿ

ಆಚಾರ್ಯ ಸಿರಿ ಪ್ರಸನ್ನೆಂಕಟಾಯರ ಕಂಡೆ ||||

ಸ್ವಕುನಾತಿ ಸೋತ್ತಮರ ಗತಿ ದಾತ ಶ್ರೀಕರಿ

ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಈ ಮಹಾ ಭಕ್ತ ಮತದಾಸರಲಿ||

ಕಪುಲಾತಿ ತೋರಿ ಸತ್ಯತಿ ರಚನವಂದದಲಿ

ಕಪುತಿಯಾನಿತ್ತಬಿಲ ಸಂತಸವ ನೀಡಿದಾ ||||

ಅಷ್ಟಾಮರ ಚಿತ್ರಗಳ್ಂತೆ ದಿಂದಿವರು
ಅರ್ಚಾಸಲು ನೇಡ್ದಿ ಅಂಕಿತವೇ ನೀಡಿರಲು
ಅಚಂತನ ನೊಬಧ್ಯತ ವಾಂಚಿತವನರಿತರು
ಶ್ರೀಚಕ್ರಧರ ಸಂಗ ಅಷ್ಟಮೆಚ್ಚಿನಿಸಿದರು ॥२॥

ಯೇಸೇಮು ಜನಮಗಳ ಬಯಸಿ ಬರಬೇಕಿ
ಅಸಮಾನ ಜಾನ್ ನಿಧಿ ದಾಸರಾಸರೆಗಾಗಿ
ದೋಷ ರಾತಿಗಳಿಳಿದು ಶ್ರೀ ಶನಿ ತೋರಿಸುವ
ವಸುಧೀತ ಶ್ರೀ ವಿಜಯ ವಿಶ್ವಲ ದಾಸಮಣಿಯು ॥३॥

ಈ ಕೀರ್ತನೆಯ ಪಲ್ಲವಿಯಲ್ಲಿ “ಅಷ್ಟತನ ಮೆಚ್ಚಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠನ್ ವರ ಪಡೆದ ಅಭಾಯ ಸಿರಿ ಪ್ರಸನ್ನಾಯ್ ರ ಕಂಡೆ” ಎಂಬ ಉಲ್ಲೇಖ ಶ್ರೀ ವಿಜಯ ದಾಸರು, ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹಾಮಹಿಮರಾದ ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟದಾಸರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಿದ್ದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ “ಅಷ್ಟತನ ಮೆಚ್ಚಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠನ್ ವರಪಡೆದೆ” ಎಂಬ ಉಲ್ಲೇಖ ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟದಾಸರ ಭಕ್ತಿಯ ಪರಾಕಾಶ್ಯತ್ವೆಗೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸ (ಅಷ್ಟ) ದೇವರು ಮೆಚ್ಚಿ ವರ ಕೊಟ್ಟರೆಂಬುದು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ನುಡಿ 2ರಲ್ಲಿ “ಅಷ್ಟತರಮರ ಚಿತ್ರಗಳ್ಂತೆ ದಿಂದಿವರು । ಅರ್ಚಾಸಲು ನೇಡ್ದಿ ಅಂಕಿತವನ ನೀಡಿರಲು॥ ಎಂಬುವ ಉಲ್ಲೇಖಿ ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ “ಶ್ರೀನಿವಾಸ ದೇವರು ಇವರ ಪರಿಷ್ರಾಂಭಭಕ್ತಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ (ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟ) ಅಂಕಿತವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ” ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರು ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟದಾಸರ ಸಮಕಾಲೀನರು, ಬ್ರಹ್ಮವಂತರಾದ ಅವರೋಕ್ಷ ಜಾನ್ನಿಗಳು ಇಂತಹ ಮಹಾಜಾನ್ನಿಗಳೇ ತಮ್ಮ ಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರಿಗೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸದೇವರಿಂದ ಅಂಕಿತ ದೂರಕೆರುವುದನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವುದು ಸ್ವಷ್ಟ ಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ನಾವು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಈ॥ ಎ.ಚಿ. ಪಾಟೀಲರು ತಮ್ಮ ಸಂಕೋಧನೆಯ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ “ಶ್ರೀನಿವಾಸನು ಈತನ ಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಪ್ರತಿಕ್ಷಾವಾಗಿ ವೆಂಕಪಯ್ಯನ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಹೊರಗೆಳಿದು ತನ್ನ ಕರಪದ್ಧದಿಂದ ತನ್ನ ನಾಮಾಮೃತದ ಬಿಜಾಕ್ಷರಗಳಾದ ‘ವೆಂಕಟೀಶ’ ಎಂಬ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಬರೆದನು” ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಹೊಟ್ಟಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ದೂರಕೆರುವ ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರ ಕೃತಿಯ ಹಸ್ತಪತ್ರಿ ಒಳಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ದೂರಕೆದ ಮೊದಲ ಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು.

ಇನ್ನು ನುಡಿ-1 ಹಾಗೂ ನುಡಿ 2ರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರ ಜಾನ್ನಾನ್ನಸಂಪತ್ತಿನ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

‘ಯೇಸೇಮು ಜನಮಗಳ ಬಯಸಿ ಬರಬೇಕಿ
ಅಸಮಾನ ಜಾನ್ನನಿಧಿ ದಾಸರಾಸರೆಗಾಗಿ’
ದೋಷರಾತಿಗಳಿಳಿದು ಶ್ರೀಶನಿ ತೋರಿಸುವ’

ಎಂದು ಶ್ರೀಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರ ಜಾನ್ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹಾಡಿಹೊಳಿದ್ದಾರೆ ಮಹಾಜಾನ್ನಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟದಾಸರ ಆಸರ್ಗಿ ಬಂದರೆ ನಮ್ಮ ದೋಷರಾತಿಗಳನ್ನು ಅಳಿದು ಪರಮಾತ್ಮನ ಅನುಗ್ರಹ ಕರುಣೆಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬಾಗಲಕೋಟೆಯ ಡಾಕೊಪ್ಪ ಅವರ ಸಂಗ್ರಹದಿಂದ ಸುಮಾರು 100 ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಹಳೆಯದಾದ ಕೋರಾ ಶಾಗರದ ಮೇಲೆ ಬರೆದ ದೇವನಾಗರ ಲಿಪಿಯ ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟ ವಿಶ್ವಲಾ ಅಂತಿತ ವಿರುವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ದೊರಕಿವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ 23 ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ‘ಭಂಡಿಹಾಡು’ ಯೆಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ದೊರಕಿವೆ. ದೇವನಾಗರ ಲಿಪಿಯ 23 ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಗೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ, ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಭಾವ ಹಾಗೂ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ದೋಷಗಳು, ಅಪೂರ್ಣತೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಹಾಗೂ ತಾತ್ತ್ವಿಕ ಸಂದಿಗ್ಧತೆಗಳು ಗೋಚರವಾದವು. ಈ 23 ಭಂಡಿಹಾಡಿನ ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಸಂದೇಶ “ಯಾರೋ ಸುಮಾರು 30 ವರ್ಷದ ಸೀ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದೆ. ಮಕ್ಕಳಾದರೆ ಮನುವನ್ನು ಭಂಡಿಕಾಲಿಗೆ ಹೊಡುವುದಾಗಿ ಶ್ರೀವರ್ಣಕಟ್ಟೆ ದೇವರಿಗೆ ಹರಕ ಹೊತ್ತು ಮನುವನ್ನು ಪಡೆದು ನಂತರ ರಥದ ಕೆಳಗೆ ಮಲಗಿಸಿ, ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಪಡೆದ ಆತ್ಮಕಥೆ ಇದೆ”.

ಒಂದು ಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ “ಭಾಗಾನಗರದಿ ಭಾವೆಯೋಭಾಬ್ರಜು ಬೇಡುತ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ವೆಂಕಟನಾಕಾಗುತ್ತ” ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಹೆಣಗಳು ಭಾಗಾನಗರ ಅಂದರೆ ಭಾಗ್ಯನಗರ ಅಥವಾ ಹೈದರಾಬಾದ ಯೆಂಬ ಅರ್ಥಬರುತ್ತದೆ. ಅಥವಾ ಹಳೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಾಗಲಕೋಟೆಗೆ ಭಾಗಾನಗರವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರೇ ಎಂಬ ಚಿಜಾಸ್ತನೆ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಸಂದೇಶ, ಗಮನಿಸಿ, ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯದ ಹಿರಿಯ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಈ ಕೀರ್ತನೆಗಳು ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟ ದಾಸರು ರಚಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ ಸಂಕೋಧನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಈ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ನಕಲು ಮಾಡಿರುವಾಗ ನಕಲಾರಂಧ ದೋಷವಾಗಿರಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದೇ ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಕರಣ ಶೇಳಧಾರದರೆ ಸಂದಿಗ್ಧತೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೂದರೂ ನಿವಾರಿಸಬಹುದು. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾವೇ ಸಂಪಾದಿಸಿದ “ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟದಾಸರ ಸಮಗ್ರ ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಸಂಪುಟ-2” ರಲ್ಲಿ, ಅಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿಗಳ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತನೆಯ ಮೊದಲು ಸಾಲನ್ನು ದಾವಿಲಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಕೋಧನೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ, ಎಂದು ನಮೂದಿಸಿದೆ.

ಇನ್ನು ಹರಿದಾಸರ ಕೃತಿಗಳ ಸಂಕಲನ ಹಾಗೂ ಸಂಪಾದನೆಯ ಪದ್ಧತಿಯು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಈ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ, ನಾಡಿನ ಹಿರಿಯ ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಪಡೆದು, ನಾವು ಇತರ ಸಂಕೋಧಕರ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಶೇಳಧಮಾಡಿದ 175 ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಸುಮಾರು 565 ಕೃತಿಗಳಳ್ಳ ಎರಡು ಸಮಗ್ರ ಕೀರ್ತನೆಗಳಳ್ಳ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಲು ನಾವೇ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಹತ್ತು ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅವುಗಳ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ 565 ಕೀರ್ತನೆಗಳಳ್ಳ ಎರಡು ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹ - ಸಂಪಾದನೆಯ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ತಳಹದಿಯ ಹತ್ತು ಸೂತ್ರಗಳು :

1. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಕೃತಿಯನ್ನು ಈ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಅಯ್ಯುಕೊಳ್ಳಬಾಗ, ಆ ಕೃತಿಯ ಮೂಲ ಪ್ರಕಟನೆ, ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯ ಮೂಲ ಆಕರ (Source), ಪ್ರಕಟನೆ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಜನಾ ಸಂಗ್ರಹ, ಸಂಕೋಧನಾತ್ಮಕ, ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ದೊರಕಿದರೆ ಆ ಎಲ್ಲ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ದೊರಕಿದ ಕೀರ್ತನೆಯ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಮೇಲೆ ಅಂತಹ ಗ್ರಂಥಗಳ ಆಕರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನಮೂದಿಸುವುದು. ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕृತ ಇಲಾಖೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಸಮಗ್ರ ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪುಟ-8 (2003). ಅನ್ನ ಪ್ರಮುಖ (ಆಕರ) ಆಧಾರ ಗ್ರಂಥವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು.

2. ಪದ ದೋಷಗಳನ್ನು ಶುದ್ಧಪಾಠ ಮಾಡುವಾಗೆ, ಆ ಕೃತಿಯ ಪ್ರಕಟವಾದ ಎಲ್ಲ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿ, ಆ ಎಲ್ಲ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧಪಾಠ ಮಾಡಿದ ಯಾವ ಪದಗಳು ದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಯ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೆತ್ತಿರವಾಗಿ ಹೊಂದುತ್ತವೆಯೋ, ಅಂತಹ ಪದಗಳನ್ನು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಯ ಕೀರ್ತನೆಯ ಶುದ್ಧಪಾಠಕ್ಕೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲುವುದು, ಎಲ್ಲೆ ಅಂತಹ ಶುದ್ಧಪಾಠ ಮಾಡಿದ ಪದಗಳು ಮೊರಹಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೂ ಇನ್ನು ಕೆಲವಡೆ ಅರ್ಥ ಸಂದಿಗ್ಧವಾಗಿರುವುದೋ ಅಂಥ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹಿರಿಯ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ಅವರು ಸೂಚಿಸಿದ ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥ ಬರುವ ಪದಗಳನ್ನು ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಅಂತಹ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಕಂಸಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ಚಿನ್ನೆ ಹಾಕಿ ಸೂಚಿಸುವುದು ಇದರಿಂದ ಓದುಗರನ್ನು ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿ ಸರಿಯಾದ ಪದಕೋಣಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಂದುವಂತೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದು.

3. ಇಷ್ಟಾದರೂ, ಎಲ್ಲ ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಕೆಲವು ಸಾಲುಗಳು, ನುಡಿ, ಪದಗಳು ಸಂದಿಗ್ಧವೆಂದು ಅನಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಅಂಥವುಗಳನ್ನು ಆ ಕೀರ್ತನೆಯ ಪ್ರಬಂಧ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಿ.ಸೂ. ಅಡಿ, ಅರ್ಥ ಸಂದಿಗ್ಧ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶೋಧನೆ, ಅಧ್ಯಯನದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುವುದು.

4. ಕೆಲವು ಕೀರ್ತನೆಗಳು ಆಕರ್ಷಗಳಲ್ಲಿಸಂದಿಗ್ಧವೆನಿಸುತ್ತದೆಯೋ, ಅಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧಕರ, ಅಧ್ಯಯಿತೀಲರ ಗಮನ ಸೆಳೆಯಲು, ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆ/ ಅಧ್ಯಯನ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುವುದು.

5. ಕೆಲವೊಂದು ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕ್ಷೇತ್ರವಾದ ಪದಗಳ ಸಂಧಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅಂತಹ ಕೀರ್ತನೆಗಳು ಪ್ರಬಂಧ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೂಡುವುದು.

6. ದಾಸರ ಹಲವಾರು ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕನಾಟಕದ ಆಡು ಭಾಷೆಯ ಪದಗಳು ಹಾಗೂ ಕೆಲವು ಕ್ಷೇತ್ರ ಪದಗಳ ಪ್ರಯೋಗವಿರುವುದರಿಂದ ಓದುಗರಿಗೆ ಕೀರ್ತನೆಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಅಧ್ಯೋಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಶಬ್ದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಅಯಾ ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಪ್ರಬಂಧ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕೊಡುವುದು.

7. 2003ರಲ್ಲಿ ಕನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪುಟ-8ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗದೆ ಇರುವ ಇತರ ಪ್ರಕಟಿತ ಹಾಗೂ ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಶೋಧಿಸಿದ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿಗಳಿಧರೆ, ಅಂಥ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾದ ಸೂಚಕ (ಸಿಂಬಳ)ದಿಂದ ಕೀರ್ತನೆಯ ಶೀರ್ಷಕೆಯಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿ ಸಂಪಾದಕ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದು. ಸಂದಿಗ್ತ ಇಧರೆ ಅಂಥವುಗಳನ್ನು ಪರ್ಯಾಯಪದಗಳಿಂದ ನಿವಾರಿಸಲು ಆಗದಿಧರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ ಎಂದು ನಮೂದಿಸುವುದು. ಅಂತಹ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಗೆ ಸರಿಯಾದ ಕಾರಣ ಕೊಡುವುದು.

8. ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟದಾಸರ ಮೇಲೆ ಬೇರೇ ದಾಸರು ರಚಿಸಿದ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಚೀನ ಹಾಗೂ ಅವಾರ್ಚಿನ ಎಂದು ವಿಂಗಡಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು.

9 (ಅ) ಕೀರ್ತನೆ ಸಂಗ್ರಹಕಾರರು ಕಂರಸ್ತವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುವಾಗ ಮತ್ತು ತಿಥಿಲವಾಗಿದ್ದ ಹಾಳೆಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿ ಮಾಡುವಾಗ ಹಂತ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಕೃತಿಗಳ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಅನೇಕ ಕಡೆ ದ್ವಿತೀಯಾಕ್ಷರ ಪ್ರಾಸವಿಲ್ಲಿದಿರುವುದು, ಪವರುತ್ತಿ ಪದಗಳ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯವಿಲ್ಲಿದಿರುವುದು, ಅರ್ಥಕಾಂಡಿದಿರುವುದು, ಅರ್ಥ ತಿಳಿಯದೆ, ಪರ್ಯಾಯ ಪದಗಳು ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವುದು, ಮೊದಲಾದವರು ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗೆ; ಮೂಲಕೃತಿಗಳು ಹಾಗೆ ಇದ್ದವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲುವುದು ದಾಸರಿಗೆ ಅಪಭಾರವೆಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಬಾರದೆಂಬ

ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಅಂತಹ ಅನೇಕ ದೋಷಗಳು ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಲ್ಲಿ ಅವರಗಳನ್ನು ನಿರಾರಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟುಹೊಂಗಿರಬಹುದಾದ ಕೆಲವು ಪದಗಳ ಹೂರಲು ಬೇರೆ ಯಾವ ಹೊಸ ಪದಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸದೆ, ಇರುವ ಪದಗಳನ್ನೇ ಆದಷ್ಟು ಹೊಂದಿಸಿ ದಾಸರ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅತ್ಯಂತ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಪರ್ಯಾವರಣೆ ಸರಿಪಡಿಸುವುದು.

9(ಆ). ಪ್ರಮುಖ ಆಕರವಾದ ಕನಾರ್ಕ ಸರ್ಕಾರ 2003ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪುಟ-೪ ರಲ್ಲಿಯ ಕೀರ್ತನೆಗೂ ಹಾಗೂ ಇಡಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮೊದಲು ಪ್ರಕಟವಾದ ಕೌಚಿಲಿಗಿ ಬಂಡೇರಾಯರು 1928ರಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಗ್ರಂಥ ಮತ್ತು ಡಾ. ಎ.ಟಿ. ವಾಟೀಲರ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪ್ರಬಂಧದ ಗ್ರಂಥ(1956) ದಲ್ಲಿಯ ಕೀರ್ತನೆಗೂ ಪಾಠಾಂತರದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದ್ದರೆ ಅಂಥ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ, ಹೊಂದಿಸಿ ಸರಿಯಾದ ಪಾಠವನ್ನು ಕೊಡುವುದು. ಪಾಠಾಂತರದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುವ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರಥಮ ಆಕರದ ಗ್ರಂಥಗಳಂತೆಯೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಅಂಥ ಪದಗಳನ್ನು ದವ್ವ ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿ ಪಯಾರ್ಯ ಪದಗಳನ್ನು ಕಂಸಿನಲ್ಲಿತೋರಿಸಿ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ಚಿಪ್ಪೆ ಹಾಕುವುದು, ಇದರಿಂದ ಓದುಗರನ್ನು ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಹಚ್ಚಿ ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥ ಬರುವ ಪಯಾರ್ಯ ಪದ ಯಾವುದು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅನುಸರಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಕೀರ್ತನೆಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಕೀಯದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸುವುದು.

9(ಇ). ಹಲವು ಕೀರ್ತನೆಗಳ ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ ಸಂದಿಗ್ಧವಾದಾಗ ಯಾವುದೇ ಪದಗಳನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡದೆ. ಇದ್ದ ಪದದ ಜೋತೆಗೆ ಹಚ್ಚಿನ ಪದ ಸೇರಿಸಿದಲ್ಲಿ, ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥ ಬರುವುದಾರೆ ಅಂಥ ಪದಗಳನ್ನು ಕಂಸದದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಾಲೋ ಫಾಂಟ್‌ದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುವುದು. ಹೀಗೆ ತೋರಿಸುವಾಗ ಮೂಲ ಕೃತಿಯ ಭಾವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಝ್ಯಾತಿ ಬರದ ಹಾಗೆ ಜಾಗರೂಕತೆ ಹಿಡಿಸುವುದು. ಹಚ್ಚಿನ ಪದಸೇರಿಸುವುದು ಕೇವಲ ಪದದ/ನುಡಿಯ ಭಾವಾರ್ಥವನ್ನು ಅರಿಯಲು ಮಾತ್ರ ಎಂದು ಪರಿಗಳಿಸಬೇಕು.

10. ರಾಗ-ತಾಳಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ದೊರೆತ ಆಕರ ಗ್ರಂಥ ಹಾಗೂ ಹಸ್ತ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಚಿತವಾಗಿದ್ದರೇ ಮಾತ್ರ ಅಂತಹ ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಗ-ತಾಳ ಮುದ್ರಿಸುವುದು. ರಾಗ-ತಾಳ ಮುದ್ರಿತವಾಗದಿರುವ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಆಯ್ದ ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಗ-ತಾಳ ಪ್ರಕಟಿಸದೆ ಇರುವುದು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಗೀತಗಾರರು/ಭಜನಕಾರರು ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶ.

ಈ ಹತ್ತು ಸೂತ್ರಗಳ ತಳಹಳಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ದೊರಕಿದ 675 ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣ - ಸಂಪಾದನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ನಾವು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ 565 ಕೀರ್ತನೆಗಳು ಸಂಪುಟ-೧ ಹಾಗೂ 2ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಉಳಿದ ಕೀರ್ತನೆಗಳೂ ಹಾಗೂ ಬರುವ ವರ್ಣದಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಶೋಧವಾಗುವ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ವರ್ಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂಶೋಧನೆ ಕಾರ್ಯ ಮುಂದುವರೆದಿದೆ.

ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕಾದ ಸಂಶೋಧನೆ ಕಾರ್ಯಗಳ ಪಕ್ಕಿನೋಟ:

ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟದಾಸರ ಕೃತಿಗಳ ಸಂಶೋಧನೆ ಎರಡು ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಒಂದು - ಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ತಿರುಳನ ಅಧ್ಯಯನ, ಹಾಗೂ ಸಂಶೋಧನೆ.

ಇನ್ನೊಂದು, ಅಪ್ರಕಟಿತ, ಅಪ್ರಚಲಿತ ಕೃತಿಗಳ ಶೋಧ, ಖದ್ಧಪಾಠ, ಸಂಪಾದನೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಕಟಣೆ.

1. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರ ದೀರ್ಘ ಕೃತಿಗಳು ಹಾಗೂ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಒಳನೋಟವನ್ನು ನಾಡಿನ ಹಲವಾರು ಹೆಸರಾಂತ ವ್ಯಾಸ-ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿದ್ಯಾಂಸರಿಂದ, ಅಧ್ಯಯನ, ಸಂಶೋಧನೆಯಾಗಿ ೫ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಕೆಲಸವು ಮುಂದುವರದಿದೆ. ಹಲವಾರು ವಿದ್ಯಾಂಸರು ನಾವು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಲ್ಲಿರುವ ದೀರ್ಘಕೃತಿಗಳು ಹಾಗೂ ತತ್ತ್ವಯುತವಾದ ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ತಿರುಳನ್ನು ವೇದ, ಶಾಸ್ತ್ರ, ಉಪನಿಷತ್ತಗಳ ಪ್ರಮಾಣಕೊಟ್ಟು, ಕೆಡಕಿ ತೆಗೆದು ಗ್ರಂಥರಚನೆ ಮಾಡಿ ಕೊಡಲು ಸ್ವಂದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕೆಲಸವು ನಿರಿಷ್ಟ ಕಾಲಮಾನದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕಿದೆ.

2. ಇನ್ನು ಎರಡನೇಯದು, ಅಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿಗಳ ಶೋಧ, ಇದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಜನಾಂದೋಲನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಹರಿದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಸಕ್ತರು, ಸಂಶೋಧಕರು, ದಾಸರ ಭಕ್ತರು, ಭಜನಾ ಮಂಡಳಿ ಸದಸ್ಯರು ಸಂಪ್ರದಾಯಕ ಭಜನಾಕಾರರು, ವ್ಯಾಸ- ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿದ್ಯಾಂಸರು ಹಾಗೂ ಹರಿದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಚಾರಕರು, ತಮ್ಮ ಕೈಲಾದಷ್ಟ ನಮ್ಮೆ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸಂಸ್ಥೆಯಾದ ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟ ಟ್ರಾಸಿನ ಜೊತೆಗೆ ಕೈಗೂಡಿಸಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿದರೆ ನಾವು ಇನ್ನು ಕೆಲವೇ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಿರುವ 625 ಕೀರ್ತನೆಗಳಿಂದ ಸಾವಿರ ಕೀರ್ತನೆಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಶೋಧಿಸಬಹುದು. ಈ ನಿಟ್ಟನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮಿಕಾಂತ ಪಾಟೀಲರು ಅಧ್ಯಾತ್ಮವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತ ನಮ್ಮೆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಕೈಚೊಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿಗಳ ಶೋಧನೆಯ ಕೆಲಸ ಜನ ಜಾಗೃತಿಯ ಅಂದೋಲನವಾಗಿ ನಡೆಯ ಬೇಕಿದೆ. ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಆಸಕ್ತರು, ದಾಸರ ಭಕ್ತರು ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿರುವ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿ ಅದರಲ್ಲೇನಾದರೂ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರ ಅಂತಿಗಳಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಅನುವ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು.

3. ಹರಿದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೆಳಕಿಗೆ ತಂದ ಉಳಿದ ಮಹನೀಯರಾದ ಕೌಜಲಗಿ ಬಂಡರಾಯರು, ಕಲಮಾನಿ ಗುರುರಾಯರು, ಬೆಂಗಳಿರ ಕೃಷ್ಣರಮರು, ಮುಂತಾದ ಮಹನೀಯರ ವಂಶಸ್ಥರನ್ನು ಶೋಧಮಾಡಿ ಅವರಲ್ಲೇನಾದರೂ ಪ್ರಕಟವಾಗದೆ ಉಳಿದ ಕೃತಿಗಳವರೇ ಎಂದು ಶೋಧಿಸುವುದು. ಇದು ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸವಾದರೂ ಜನರ ಸಹಕಾರ ಹಾಗೂ ಸಮೂಹ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದು. ಯಾರಿಗಾದರೂ ಇವರ ವಂಶಸ್ಥರ ಪರಿಚಯವಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಇವರು ಎಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಿದ್ದರೆ, ಅವರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ, ಸಹನೆಯಿಂದ ಈ ಶೋಧದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ ಇನ್ನು ಬಹಳ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿಗಳು ಸಿಗಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆ ದಿಗ್ಗೋರಬಾಳ ಹನುಮಂತರಾಯರ ಸಂಗ್ರಹದಿಂದ ದೊರಕಿದ 98 ಕೃತಿಗಳು.

4. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ನಾಡಿನ ಹಲವಾರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಗ್ರಂಥಾಲಯದಲ್ಲಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರದ ಗ್ರಂಥ ಭಂಡಾರದಲ್ಲಾಗಲಿ ಇರಬಹುದು. ಅಂತಹ ಸಂಸ್ಕಾರ ಪಟ್ಟಿ ತಯಾರಿಸಿ, ಆ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳಲ್ಲಿರುವ ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಸಕ್ತರನ್ನು ಮಹಡಿ ಅವರು ಈ ನಮ್ಮೆ ಸಾಮೂಹಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ

ಪ್ರೇರೇಚಿಸುವುದು ಅಂಥವರು ನಮ್ಮ ಜೊತೆಗೆ ಕೈಗೂಡಿಸಿದರೆ ಅಜ್ಞಾತವಾಸದಲ್ಲಿದ್ದ ಇನ್ನೂ ಹಲವಾರು ಕೃತಿಗಳು ಹೊರಗೆ ಬರಬಹುದು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೆಲಸವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

5. ಇನ್ನು ನಾಡಿನ ಹಲವಾರು ಪ್ರಾಚೀ ವಸ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಗ್ರಂಥಾಲಯ (Oriental Research Library)ಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಾಚೀನ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹವಿದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಸ್ತಕರನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ ಅಂಥವರ ಮುಖಾಂತರ ಅಲ್ಲಿರುವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಅವುಗಳಲ್ಲೇನಾದರೂ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿಗಳವೇಯೇ ಎಂದು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು.

6. ಇನ್ನು ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮಿಕಾಂತ ಪಾಟೀಲರಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಸಂಶೋಧಕರು ಹಲವಾರು ಕಡೆ ಇರಬಹುದು.ಅಂಥಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಅವರು ನಮ್ಮ ಈ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೈಜೋಡಿಸಿ ಎಂದು ಪ್ರೇರೇಚಿಸುವುದು ಓದುಗರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಅಂಥಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕರೆ ಅವರು ಹೇಸರು ಏಳಾಸ ತಿಳಿಸಿ ಈ ಶೋಧಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಯಾಳ್ಯಾಳುಹುದು.

7. ಇನ್ನು ನಾಡಿನ ಹಿರಿಯ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಡಾ॥ ಕೆ.ಟಿ. ಪಾಂಡುರಂಗಿ, ಡಾ॥ ವ್ಯಾಸನಕೆರೆ ಪ್ರಭಂಜನಾಚಾರ್ಯ, ಡಾ॥ ಬನ್ನಂಜೇ ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯ, ವಿದ್ವಾನ್ ಕೆ. ಅಪ್ಪಣ್ಣಾಚಾರ್ಯ, ಶ್ರೀ ಎ.ಎನ್. ಅನಂತಸ್ವಾಮಿ ರಾವ್, ಡಾ॥ ಅರಳುಮಲ್ಲಿಗೆ ಪಾರ್ಥಸಾರಥಿ, ಡಾ॥ ಆರ್.ಜಿ. ಗುಡಿ, ವಿದ್ವಾನ್ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಸು. ಮರದ, ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಬಿ. ಲಕ್ಷ್ಮಿನಾರಾಯಣಚಾರ್ಯ, ಮುಂತಾದವರು ನಮ್ಮ ಈ ಹರಿದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆ ಹಾಗೂ ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದನೆಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವಾಡಿ, ನಮ್ಮಿಂದಾದ ದೋಷಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಲಹೆ ನೀಡಿ ಹಾಗೆಯೇ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಬಗ್ಗೆ ಹಿತನುಡಿಗಳನ್ನಾಡಿ ಹರಸಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಹಲವಾರು ಹಿರಿಯ ವಿದ್ವಾಂಸರಿದ್ದಾರೆ ಅವರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಲಹಾ ಮಂಡಳಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ನಮಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೋರಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

8. ಇನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟದಾಸರ ಸಾಕಷ್ಟು ಕೀರ್ತನೆಗಳು ಅಪ್ರಕಟಿತ ವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿವೆ. ಈ ಕೃತಿಗಳು ಪ್ರತಿಲಿತವಾಗಿ ದಾಸರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರುಚಿಯನ್ನು ಆಸ್ತಾದಿಸುವಂತೆ ಆಗಬೇಕು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ದಾಸವಾಸಿ ಹಾಡುಗಾರರಾದ ಶ್ರೀ ಅನಂತ ಹುಲಕರ್ನಿ, ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮಿಕಾಂತ ಪಾಟೀಲ, ಸಂಗೀತಾಕಟ್ಟಿ, ಶೇಷಗಿರಿದಾಸ, ಪ್ರತುಲ್ರಿ ನರಸಿಂಹನಾಯಕ, ಮೈಸೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಾಚಾರ್ಯ, ಹುಸೇನ ಸಾಬ್, ಪ್ರಸನ್ನಕೌತೀ, ಪ್ರಸನ್ನ ಗುಡಿ, ಡಾ॥ ಮುರೀಕ ಮುಂತಾದವರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ, ಅಪ್ರತಿಲಿತ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಒದಗಿಸಿ, ಅಂಥಹ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ರಾಗ ಸಂಯೋಜಿಸಿ ಹಾಡಬೇಕೆಂದು ವಿನಂತಿಸುವುದು. ಈ ಮಹನೀಯರೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ದಾಸರ ಸಂಸ್ಕರಿತ ರಾಯಭಾರಿ (Cultural Ambassador) ಆಗಿ, ದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಜನಮನಕ್ಕೆ ತಲುಪುವಹಾಗೆ ಮಾಡಿರೀ ಎಂದು ವಿನಂತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಅದರಂತೆ ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿ ಭಜನಾಮಂಡಳ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ದಾಸರ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹಾಡಲು ಪ್ರೇರೇಬಿಸುವುದು.

9. ದಾಸರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರುಚಿ ಕನ್ನಡ ಬಾರದ ಜನಕ್ಕೂ ತಲುಪುವಂತಾಗಬೇಕು. ಇದಾಗಬೇಕಾದರೆ ದಾಸರ ಕೃತಿಗಳು ಇತರ ಭಾರತೀಯ ಹಾಗೂ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಭಾವಾನುವಾದವಾಗಬೇಕು. ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟದಾಸರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಭಾವಾನುವಾದ ಮೂಲ ಕೃತಿಗೆ ಚೃತೀ ಬರದ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದು ಬಹಳಕ್ಷ್ಯ ಅಂಥಹ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆಗಲೇ ಮಾರಾತಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಷತಿದಾಸರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಭಾವಾನುವಾದ ಮಾಡಿದ ಅನುಭವವ್ಯಾಳ್ಯ ಮಾನ್ಯ ಗೋ.ಕ್. ಸಂಗೂರಾಮ

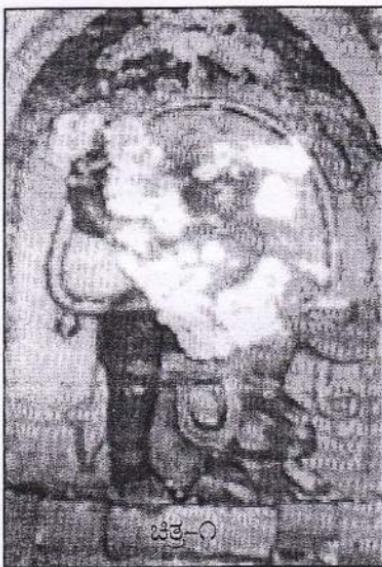
ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಪ್ರಸ್ತುತಿಗಳ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ ಭಾವಾನುವಾದ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಿರುವುದು ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟನಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಯೋಜನ ನಡೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ :

ಈ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸ ಕೃತಿಗಳ ಸಂಶೋಧನೆ, ಸಂಪಾದನೆ, ಪ್ರಕಟಕೆ, ಪ್ರಸರಣ, ಪ್ರಚಲನೆಯ ಹಲವಾರು ಎಳು-ಬೀಳುಗಳನ್ನು ಚೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಹೀಗೆ ವಿವಿಧ ಹರಿದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧಕರು ಆಸಕ್ತರು, ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದಿಂಥಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಶೋಧನೆ, ಸಂಪಾದನೆ, ಪ್ರಕಟಕೆ, ಪ್ರಸರಣ ಹಾಗೂ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗುವ ಕಾರ್ಯಗಳು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತವೆ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಸಂಶೋಧನೆ ನಿಂತನೀರಲ್ಲಿ ಅಧವಾ ಒಬ್ಬ ವರ್ಣಕ್ರಿಯೆ ಮಾಡುವಂಥಹದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸಂಶೋಧಕ ತಾನು ಮಾಡಿದ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸಂಶೋಧಕರು, ಆಸಕ್ತರ ಪಾತ್ರವಿರುತ್ತದೆಯೆಂದು ಮನಗಳಾರ್ಥಿಗಳು. ಸಂಶೋಧನೆ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ಸಮೂಹವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ, ಒಬ್ಬ ಸಂಶೋಧಕ ಮಾಡಿರುವ ಕೆಲಸ ಅವನಿಗೆ ಸತ್ಯವನ್ನು ಕಂಡಂತಿರಬಹುದು ಆದರೆ ಮುಂದೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಸಂಶೋಧಕನ ಕೆಲಸ, ಅವನು ಕಂಡದ್ದು ಸತ್ಯವಲ್ಲವೆಂದು ನಿರೂಪಿಸಬಹುದು. ಅಧವಾ ಅವನು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸವನ್ನೇ ಇನ್ನು ಎತ್ತರ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಂಶೋಧನೆ ಖೋಗಿ ಅಧವಾ ರಿಲೇ (Relay) ಓಟವಿದ್ದಂತೆ, ಇದು ಎಂದು ನಿಂತನೀರಾಗದು ಹಾಗೂ ಹಾಗೆ ಆಗಲು ಬಾರದು. ಈ ನಿಟ್ಟನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಸಂಶೋಧಕರು ಸಹಕಾರದಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಈ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದ ನಷ್ಟಿ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಫರಧಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಹರಿದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿದ್ವಾಂಸರು, ಆಸಕ್ತರು, ಸಂಶೋಧಕರು ಹರಿದಾಸರ ಭಕ್ತರೂ, ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನಷ್ಟಿ ಜೋತೆ ಕೈಗೂಡಿಸಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖಿಯ ಅನಂತವಿರುಲಾಂಕಿತ ಶ್ರೀ ಎ.ವಿನ್‌ನ್. ಅನಂತಸ್ವಾಮಿರಾವ್, ವಿದ್ವಾನ್, ಕೆ.ಅಪ್ಪಣಿಜಾಯ್ ಕೌತಾಳಂ, ಡಾ॥ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕಾಂತ ಪಾಟೀಲ, ಡಾ॥ ಅರಳುವಾಲ್‌ಗೆ ಪಾಠಕ ಸಾರಥಿ, ವಿದ್ವಾನ್ ಎಚ್.ಬಿ. ಲಕ್ಷ್ಮಿ ನಾರಾಯಣಾಚಾರ್ಯ, ಡಾ॥ ಬನ್ನಂಜಿ ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯ, ಡಾ॥ ವ್ಯಾಸನಕರೆ ಪ್ರಭಂದನಾಚಾರ್ಯ, ಡಾ॥ ಕೆ.ಟಿ. ಪಾಂಡುರಂಗಿ ಹಾಗೂ ಅಸಂಖ್ಯೆ ಹರಿದಾಸ ಬಂಧುಗಳು ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ನಷ್ಟಿ ಶರ್ಜಿತಾ ಭಾವದ ಅನಂತ ನಮನಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇವೆ. ಹೀಗೆ ಹೆಚ್ಚಿ ಹೆಚ್ಚಿ ವಿದ್ವಾಂಸರು, ಸಂಶೋಧಕರು, ಭಜನಾಮಂಡಳಿಗಳು, ಹರಿದಾಸ ಆಸಕ್ತರು ನಷ್ಟಿ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೈಗೂಡಿಸಿ ಈ ನಷ್ಟಿ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರ ಜಾಞ್ಜ ಪ್ರಸಾರ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ವಿನಂತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟ ದಾಸರು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದ ಪ್ರಾಣದೇವರು

ಡಾ. ಎ.ಬಿ. ಪಾಟೀಲರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಿದಂತೆ ದಾಸರು ಬಾದಾಮಿಯ ಅಗಸ್ಟ್ ತೀರ್ಥದ ದಡದಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾದ ಮುಂಭಾಗಕ್ಕೆ (Front) ಪೂರ್ಣ ಮುಖವುಳ್ಳ ಬಲಗೈಯ ಮೇಲೆತ್ತಿ, ಎಡಗೈಯನ್ನು ಸೊಂಟದ ಮೇಲಿಟ್ಟು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ನರಸಿಂಹ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮವಿದ್ದ (ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಬುಟ್ಟಿ ಇದ್ದಹಾಗೆ ಕಾಳಿತ್ತದೆ), ಬಾಲದ ಪ್ರಾರಂಭ ಮತ್ತು ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಏರಡು ಗಂಟೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಣದೇವರನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿದರೆಂದು ಪ್ರತೀತಿ ಇದೆ. ಚಿತ್ರೇಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಾಣದೇವರ ಭಾವ ಚಿತ್ರನವನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಚಿತ್ರ-೦

ಚಿತ್ರ-೦-ಬಾದಾಮಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರು ಸಾಹಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿದ ಪ್ರಾಣದೇವರು

ಇನ್ನು ಪ್ರಾಣದೇವರ ಗುಡಿಯ ಶೋಧನೆಯ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದಾಗ ಗಜೀಂದ್ರ ಗಡದ ಕೊಟೆಯ ಹತ್ತಿರ ಇರುವ ಕೆರೆಯ ದಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಾಣದೇವರಗುಡಿ ಇರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಸ್ಥಳೀಯರನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದಾಗ ಈ ಪ್ರಾಣದೇವರ ಪ್ರತಿಪ್ರಾಪನ ಪೇಶೆಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಯಿತಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೂ ಇಲ್ಲಿ ರ್ಯಾತರು ಈ ಹನುಮಂತ ದೇವರನ್ನು ಜೀಗೇರಿ ಹಣಮಪ್ಪ ಎಂದು, ಬ್ರಾಹ್ಮರು ವರದ ಹನುಮಂತ ದೇವರೆಂದು ಕರಿಯುತ್ತಾರೆಂದು ಸ್ಥಳೀಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪ್ರಾಣದೇವರ ಭಾವಚಿತ್ರ ಹಾಗೂ ಸಣ್ಣಗುಡಿ, ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿರುವ ಕೆರೆಯ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ, ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಚಿತ್ರ-೨ ಗುಡಿಯ ಮುಂಭಾಗ ಚಿತ್ರ-೩ ಗುಡಿಯ ದಡದಲ್ಲಿರುವ ಕೆರೆ.

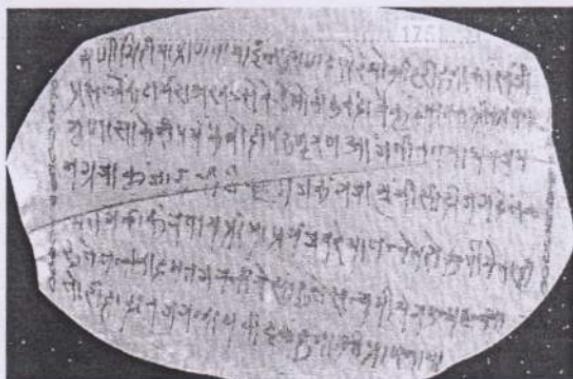

ಹಿತು ಮಾಡಿ ದೀಪಾಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಪ್ರಾರ್ಥಿತ ಕಾವ್ಯ ಇಲ್ಲಿ ಬಂತಿ ಹಿತು ಮಾಡಿ ದೀಪಾಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ
ಪ್ರಾರ್ಥಿತ ಕಾವ್ಯ ಇಲ್ಲಿ ಬಂತಿ ಹಿತು ಮಾಡಿ ದೀಪಾಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಪ್ರಾರ್ಥಿತ ಕಾವ್ಯ ಇಲ್ಲಿ ಬಂತಿ
ಹಿತು ಮಾಡಿ ದೀಪಾಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಪ್ರಾರ್ಥಿತ ಕಾವ್ಯ ಇಲ್ಲಿ ಬಂತಿ ಹಿತು ಮಾಡಿ ದೀಪಾಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ
ಪ್ರಾರ್ಥಿತ ಕಾವ್ಯ ಇಲ್ಲಿ ಬಂತಿ ಹಿತು ಮಾಡಿ ದೀಪಾಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಪ್ರಾರ್ಥಿತ ಕಾವ್ಯ ಇಲ್ಲಿ ಬಂತಿ
ಹಿತು ಮಾಡಿ ದೀಪಾಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಪ್ರಾರ್ಥಿತ ಕಾವ್ಯ ಇಲ್ಲಿ ಬಂತಿ ಹಿತು ಮಾಡಿ ದೀಪಾಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ
ಪ್ರಾರ್ಥಿತ ಕಾವ್ಯ ಇಲ್ಲಿ ಬಂತಿ ಹಿತು ಮಾಡಿ ದೀಪಾಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಪ್ರಾರ್ಥಿತ ಕಾವ್ಯ ಇಲ್ಲಿ ಬಂತಿ
ಹಿತು ಮಾಡಿ ದೀಪಾಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಪ್ರಾರ್ಥಿತ ಕಾವ್ಯ ಇಲ್ಲಿ ಬಂತಿ ಹಿತು ಮಾಡಿ ದೀಪಾಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ
ಪ್ರಾರ್ಥಿತ ಕಾವ್ಯ ಇಲ್ಲಿ ಬಂತಿ ಹಿತು ಮಾಡಿ ದೀಪಾಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಪ್ರಾರ್ಥಿತ ಕಾವ್ಯ ಇಲ್ಲಿ ಬಂತಿ

ಈ ಕೀರ್ತನೆಯ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನಂತ ಎತಿಹಾಸಿಕ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಇದೆ.

“ಶ್ರೀಶಕ ವಶ್ವರ ಇಟ್ಟಿ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೬೦) ಘಾಲ್ಯಣ ಶ. ಇಲ್ಲಿರಲ್ಲಿ ಪೇಸವೆ ಪ್ರಥಮ ದೊರೆ
ಬಾಳಾಜಿ ಬಾಜಿಯ ದಾಸರನ್ನು ತನ್ನ ಮೇಳಕೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿ ಕರಿಸಿ ಕೋಚೆಯ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ
ನೀರಹನುಮನನ್ನು ದಾಸರಿಂದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿಸುವಂತಹನಾದನು”

ಚಿತ್ರ ಖಿ ತಾತೇದಾಸರ ಹಸ್ತಾಕ್ಷರದಲ್ಲಿರುವ ಸಾಹಿಗಿರಿ ಪ್ರಾಣನಾಥನ ಸ್ತುತಿ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು
ರಚಿಸಿದ ಕೃತಿ.

ದೇವನಾಗರಿಲಿಪಿಯ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಗೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದ ವಿವರ ಕೆಳಗಿನಂತಿದೆ.

“ಶ್ರೀ ಇಟ್ಟಿ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೦೫) ಕ್ರೋಧವ ವಶ್ವರ ರಾಯಶಯುಜಬ ಇಲ್ಲಿರಲ್ಲಿ ದಾಸವರ್ಯ
ಜಗನ್ನಾಥರಾಯರು ಸಾಹಿಗಿರಿ ಪ್ರಾಣದೇವರ ಪ್ರಾಜಾ ಕ್ಷೇಂಕಯುದೊಳ್ಳಿರಲು ಸಿಮಯ ಪ್ರೇಮಾಸಿಯಂ

ಮಾಡಲ್ಪ ಮಂಕಂಜಿ ಸರದಾರಂ ನಾರಾಯಣರಾಯಂ ವೆರಸು ಬಂದಲ್ಲಿ ದಾಸರ ಪಾದಕ್ಕೆರಗಲು, ಸಾಣೇಗಿರಿಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಹಿಮೆ ಯೇನುಂಟದಂ ಪೆಳ್ಳಿದೆನಲು ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥ ದಾಸವರ್ಯಂ ಮಂಕಂಜಿ ಸರದಾರಂ ಮತ್ತೆವನ ಪರಿವಾರಂ ತಿಳಿಹೇಳುತ್ತಾ “ಕಾವಿಂಡಿ ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟಾರ್ಯಾರಿಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತನಾದಂ ಪ್ರಾಣದೇವರ ಮಹಿಮೆ ಸಾಣೇಗಿರಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಯಾವತ್ತು ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿದವರಾದರಂ ಮಂಕಂಜಿ ಸರದಾರಂ ವೆರಸು ಒಂದುನೂರು ಮಂದಿಯಿಂದಲ್ಲಿ ಕೂಡುವಂತವರಾದರು”

ಆಧಾರ ಗ್ರಂಥಗಳು :

1. ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರ ಸಮಗ್ರ ಕೀರ್ತನೆಗಳು ಸಂಪುಟ-2, ಪುಟ-33, ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟ ಪ್ರಕಾಶನ; 2013
2. ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರ ಸಮಗ್ರ ಕೀರ್ತನೆಗಳು ಸಂಪುಟ-1, ಪುಟ-3
3. ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರ ಸಮಗ್ರ ಕೀರ್ತನೆಗಳು ಸಂಪುಟ-2, ಪುಟ-282, ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟ ಪ್ರಕಾಶನ; 2013
4. ಡಾ॥ ಎ.ಟಿ. ಪಾಟೀಲ್-ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟರು ಹಾಗೂ ಕೃತಿಗಳು ಪುಟ-53, ಮಿಂಚಿನಬಳ್ಳಿ ಕಾರ್ಯಾಲಯ 1956
5. ಡಾ॥ ಎ.ಟಿ. ಪಾಟೀಲ್ - ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟರು ಹಾಗೂ ಕೃತಿಗಳು ಪುಟ-53
6. ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರ ಸಮಗ್ರ ಕೀರ್ತನೆಗಳು ಸಂಪುಟ-1 ಪು. 16-18
7. ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರ ಸಮಗ್ರ ಕೀರ್ತನೆಗಳು ಸಂಪುಟ-1 ಪುಟ-18
8. ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನವೆಂಕಟದಾಸರ ಸಮಗ್ರ ಕೀರ್ತನೆಗಳುಸಂಪುಟ-2 ಪುಟ 40 ಮತ್ತು 282

